Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

24 НОЯБРЬ 1966 й.
1-йил чиқиши.
ПАЙШАНБА.
№ 124.
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ИЛҒОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Республика Касаба Союзлари Совети Тошкент қурилишларида ва Тошкент шаҳрини қайта тиклашда қатнашаётган умумқурилиш ҳамда ихтисослаштирилган трестлар ва ташкилотларнинг октябрь ойидаги иш якунларини кўриб чиқди.

Илғор коллективларга Ўзбекстон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Республика Касаба Союзлари Советининг кўчма Қизил байроғи ҳамда беш минг сўмдан пул мукофоти беришга қарор қилинди.

Мукофотланганлар орасида «Главкиевстрой»нинг А. Н. Шепетильников раҳбарлик қилаётган «Укрстрой» тресги биринчиликни олди. Бу трест коллективи қурилиш-монтаж ишларини 131 процент адо этди. Меҳнат унумдорлигини 112,9 процент қилиб бажарди. Ишлаб чиқариш планларини ошириб адо этган «Главташкентстрой»нинг 1-уйсозлик комбинати, 1-қурилиш механизацияси коллективлари ҳам мукофотга сазовор бўлдилар.

«Ленташстрой»нинг 18-қурилиш трестининг, Тошкент шаҳар ижроия комитетига қарашли шаҳар қурилиш трестининг, «Ростташстрой» трестининг, қайта тиклаш ишларини олиб борувчи 7-қурилиш трестининг ҳамда «Главташкентстрой»нинг 2-«Строймеханизация» трестининг шу муддатда бажарган ишлари яхши деб таъкидланди.

БУТУНИТТИФОҚ ВИСТАВКАСИГА

Бутуниттифоқ кўргазмаси — мамлакатимиз халқ хўжалиги ютуқларини намойиш қиладиган йирик кўзгудир. Шунинг учун ҳам барча корхоналар бу кўргазмага ўзларининг энг яхши маҳсулотлари билан қатнашишга ҳаракат қилишади. Келгуси йилда бўладиган кўргазма Совет ҳокимияти барпо этилганлигининг 50 йиллик юбилейига бағишланади.

Тошкент чинни заводининг рассомлари Б. Собиров бошчилигида кўргазмага янги форма ва бадиий гуллар билан жиҳозланган кўпгина ажойиб совғаларини яратишди.

Рассом Э. Жалилов республикамизнинг ўтмиш тарихини кўп ўрганади. Шунинг учун ҳам унинг асарларида кўҳна шаҳарларимиз маданияти ўз ифодасини топган. Рассомнинг «Бухоро» ва «Самарқанд» деб номланган юбилей асарларида ҳам шаҳарларимизнинг ажойиб бой маданияти, меъморчилиги ўз ифодасини топган. Айниқса Собировнинг шароб қуйиладиган идиши диққатни ўзига жалб қилади. Рассом А. Наримановнинг «Тўй» миллий сервизи ҳам диққатга сазовор. Бадиий, чиройли, кўримли бўёқлар билан чизилган ҳар бир расм Ҳасан-Ҳусан камалаги ранги билан товланади.

Бадиий совғалар тайёрлашда ҳаваскор халқ рассомлари ҳам актив иштирок этишмоқда. Бу соҳада рассом Я. Қорабоевни мисолга келтириш мумкин. У ўтмишда оддий бўёқчи эди. Эндиликда эса чойнак, пиёла, чинни ва бошқа идишларга латофатли гуллар соладиган ажойиб рассом сифатида танилди.

Ўзбек чинникорларининг янги асарлари келгуси йили СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида, шунингдек Измир шаҳрида (Туркия) очиладиган халқаро виставкада намойиш қилинади.

ТИНГЛОВЧИЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Кеча Тошкент олий партия мактабида Москвада бўлиб ўтган Бутуниттифоқ идеология ходимларининг семинар-кенгашига бағишланган учрашув бўлиб ўтди. Учрашувда семинар-кенгаш қатнашчиси Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Нишонов семинар-кенгашнинг ишлари ҳақида тингловчиларга сўзлаб берди.

БУГУНГИ ЯНГИЛИКЛАР

11 ОЙЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Тошкентдаги қоғоз комбинатининг коллективи бугун 11 ойлик планни муддатидан илгари бажарганлиги ҳақида ғалаба рапорти берди. Коллектив ой охиригача ўз буюртмачиларига пландан ташқари 1200 тонна қоғоз маҳсулотлари етказиб беришга аҳд қилди.

Йил охиригача комбинатда яна планга қўшимча равишда 1 ярим минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади.

«САҲРО ВА БАҲОР»

Ғафур Ғулом номидаги бадиий адабиёт нашриёти бугун Владимир Луговскойнинг «Саҳро ва баҳор» номли шеърларини Султон Акбарий таржимасида босиб чиқарди.

Россия фарзанди Владимир Луговской Ўрта Осиёнинг ҳам хассос шоири эди. Унинг қонида жануб қуёши порлади. Совет поэзияси устасининг кўп чиройли мисралари супаларда, ўтовларда, чойхоналарда ёзилган.

Владимир Луговской Ўрта Осиё шаҳарларини отлик ва яёв кезиб чиқди. Машина ва поездда айланиб юрди. Ўзбеклар билан кўк чой, қозоқлар билан бўза, туркманлар билан айрон, тожиклар билан шарбат ичди. «Аср ўртаси» деган ажойиб поэмалар китобининг биринчи саҳифаларини у Тошкентда тўлғазди. Қалб қуймаларини Ҳамид Олимжон билан Ойбекка вазмин ўқиб берди.

Унинг Ўрта Осиё ҳақидаги шеърий мерослардан айримлари шу китобда берилган. Булар, беназир куйчининг жануб тупроғига ва ҳавосига, сувига ва офтобига, одамига ва қўшиғига чуқур ҳурмати, самимий раҳматларидир.

102 ОИЛА УЙГА КЎЧИБ КИРДИ

Полторацкий кўчасининг 1-2 ва 3-проездларидаги зилзиладан зарарланган 102 уй бугун капитал ремонтдан чиқарилди. Бу ишларни 8-қурилиш трестига қарашли 45-қурилиш бошқармасининг ўртоқ Ф. Г. Соколова бошлиқ ремонтчилар бригадаси ишчилари бажаришди. Ҳозир бу уйларга кўплаб оилалар кўчиб киришмоқда.

Бригаданинг азамат қурувчилари йил охиригача яна 18 та турар жой ва 9 та жамоат биноларини ремонт қилиш учун курашяптилар.

64 КВАРТИРАЛИ УЙ

Тошкентнинг Сағбон кўчасида қурилган йирик турар жой биноси бугун фойдаланишга топширилди. Бу бинога республика Автомобиль ва тош йўллар министрлигига қарашли ташкилотлар ишчи ва инженер-техникларининг оилалари кўчиб кира бошладилар.

Йўл қурилиши ва автомобиль хўжаликларининг кучи билан Тошкент шаҳрида зилзиладан зарар кўрган 1382 квартира сифатли ремонт қилиб берилди.

Чилонзордаги туркманистонлик бинокорлар тиклаётган уй-жойлар кун сайин кўкка бўй чўзмоқда. «Ахшабадстрой» коллективидан келган бу бинокорлар олтита 40 квартирали уйни жадал суръатлар билан қуришмоқда. Яқинда биринчи туркман уйи фойдаланишга топширилади.

Суратда: пешқадам ишчилардан Кўкан Периев.

М. Нуриддинов фотоси.

ПОЛОТНОЛАРДА ЎЗБЕКИСТОН ЖИЛОСИ

Бугун республика Маданият министрлигига қарашли бадиий виставкалар дирекциясининг ходимлари ёш рассомларнинг асарларини саралadилар. Москвада ташкил қилинадиган Бутуниттифоқ ёш рассомларининг кўргазмаси учун 80 дан ортиқ ёш ижодкорнинг асарлари танлаб олинди.

Пойтахтга юборилган экспонатлар орасида ёш санъаткор Р. Чориевнинг асарлари киши диққатини ўзига ром этади. Унинг «Африка этюдлари», «марокашлик портрети» каби асарлари Африка қуёшининг ҳароратли тиғи остида ижод этилган. Бундан ташқари В. Стрельников ўзининг энг жозибадор ва мазмундор қилиб яратилган «Ўртоқ Гримау» асарини тақдим этган.

Ёш рассомларнинг экспонатлари орасида К. Носиров, С. Зиёмуҳамедов ва Г. Бойматовларнинг ҳам асарлари бор. Уларда гўзал Ўзбекистон манзаралари, ажойиб кишиларнинг характерлари тасвирланган.

ОБ-ҲАВО

Шу кеча-кундузда Тошкентда ҳаво очиқ бўлиши кутилади. Бугун кечаси 4-6 даража совуқ, эртага кундузи 6-8 даража иссиқ бўлади.

ФОЙДАЛИ ЭКСПЕДИЦИЯ

Бугун Ҳ. Абдуллаев номли Геология ва геофизика илмий-тадқиқот институтининг старший илмий ходимлари О. Орипов ва О. Борисов ўртоқлар бошлиқ илмий экспедиция Фарғона водийсида бўлган икки ойлик сафаридан қайтиб келди.

Экспедиция олдига Фарғона водийсининг қаттиқ тоғ палеозой жинсларининг тоғ остида ётиш ҳолатларини ва уларнинг таркибий қисмини ўрганиш вазифаси қўйилган эди. Экспедициядан кўзланган мақсад — фойдали қазилмаларга бой бўлган Қурама, Чотқол тоғлари билан Фарғона водийсини жануб ва шарқдан ўраб олган Фарғона, Туркманистон, Олой тоғларининг бир-бири билан бўлган боғланишини ва улардаги фойдали қазилмаларнинг ўхшашлигини аниқлаш, уларни излаб топишда янги маълумотлар йиғиш эди.

Муаллифларнинг аниқлашларига кўра, палеозой тоғ жинслари — Фарғона водийсида 0 метрдан (тоғли районлар) 12 километр чуқурликда (водийнинг ўртасида) ётар экан.

Экспедиция тўпланган материалларни бугун ишлашга киришди. Бу материаллардан қизиқарли маълумотлар кутилмоқда.

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ МУҲОКАМАСИ

Кеча Тошкент область партия комитетининг мажлислар залида олимлар ва ишлаб чиқариш новаторларининг уч кунлик илмий конференцияси ўз ишини бошлади. Конференция КПСС XXIII съезди қарорлари ва партия Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми қарорлари асосида саноат ишлаб чиқариши самарадорлигини янада ошириш масалаларига бағишланган.

Конференциянинг ялпи мажлисида Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. А. Абдураззоқов Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг V пленуми якунлари ва Тошкент область партия комитетининг саноат ишлаб чиқариши самарадорлигини ошириш ҳақидаги вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Бугун конференция саноатнинг турли соҳалари бўйича секцияларга бўлиниб, мажлислар ўтказа бошлади. Мажлисларда республика Давлат план комиссиясининг ходимлари, олий ўқув юртлари кафедраларининг мудирлари, ишлаб чиқариш новаторлари сўзга чиқдилар.

Конференция ишларида Тошкент шаҳридаги машинасозлик, озиқ-овқат саноати корхоналарининг ҳам раҳбарлари ва ишлаб чиқариш илғорлари қатнашмоқдалар.

Конференция ўз ишини давом эттирмоқда.

Бизнинг интервью
МУЗИКА ИШҚИБОЗЛАРИ, СИЗЛАР УЧУН

Музика ишқибозлари Музика маданияти халқ университетининг очилишини сабрсизлик билан кутишмоқда. «Тошкент оқшоми» газетасининг мухбири университет ректори А. Жабборов билан учрашиб, фақат музика ишқибозларинигина эмас, балки газетхонларни ҳам қизиқтирадиган баъзи саволларга жавоб беришни илтимос қилди.

— ТОШКЕНТДА МУЗИКА МАДАНИЯТИ ХАЛҚ УНИВЕРСИТЕТИ ҚАЧОНДАН БЕРИ ИШЛАЯПТИ?

— Университетимиз — ҳали ёш. Унинг ташкил топганига икки йил бўлди. Аммо шу қисқа муддатда ҳам университет ишчи, хизматчилар, уй иши билан шуғулланувчилар, айниқса ёшларга музика билимини тарқатишда анча иш қилишди. Университетимиз фаолияти туфайли музика маданияти аҳолининг барча кенг тармоқлари орасига кириб боришига кўпроқ йўл очди. Программага киритилган жаҳон классиклари ва ҳозирги замон музика арбобларининг асарлари тингловчилар ўртасида шуҳрат қозонмоқда.

— БУ ЙИЛ ХАЛҚ УНИВЕРСИТЕТИДА МАШҒУЛОТЛАР ҚАЧОН БОШЛАНАДИ?

— Иккинчи декабрь куни кеч соат еттида университет тингловчилари учун Ўзбекистон композиторлари Уйининг Концерт зали ўз эшикларини меҳмондўстлик билан очади. Бу зал Гоголь кўчасидаги 69-уйга жойлашган. Алишер Навоий номли Давлат кутубхонасидан машғулотлар шу ерга кўчирилган. Бунинг сабаби шундаки, бу ўқув йилида тингловчилар ўтган йилдагига нисбатан анча кўп. Зилзила маълум даражада шаҳримиз ҳаётига таъсир қилган бўлса-да, у Тошкент аҳолиси кенг табақаларининг музикага бўлган интилишини сўндира олмади. Бу соҳада табиий офат музика ишқибозлари кучига бардош бера олмади.

— ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИДА УНИВЕРСИТЕТНИНГ РЕЖАЛАРИ ҚАНДАЙ? ПРОГРАММАДА ЎЗГАРИШ БОРМИ?

— Янги ўқув йилида университет тингловчиларини таниқли совет композиторларининг ижоди, музика жанрларининг ривожланиши, жумладан, опера, симфония, қўшиқ билан таништирилади. Шунингдек, планда тингловчиларни ўзбек музика санъати, ўзбек халқ музика маданиятининг ривожланиш тарихи, шунингдек, ҳозирги замон ўзбек композиторларининг ижоди билан ҳам таништириш кўзда тутилган.

— ХАЛҚ УНИВЕРСИТЕТИНИНГ ИШИДА КИМ БЕВОСИТА ҚАТНАШИБ, КИМ МУЗИКА БИЛИМИНИ ОММАГА ТАРҚАТАДИ?

— Университетимиз машғулотларида тингловчилар Тошкент консерваториясининг педагоглари ва студентлари билан учрашиб, уларнинг ижрочилик фаолиятига доир лекция тинглайдилар. Ташаббускор музикачилар, ўзбек филармонияси, Алишер Навоий номли опера ва балет Академик театри, Туркистон Ҳарбий округи қўшиқ ва рақс ансамбли ҳамда бадиий ҳаваскорлик коллективлари билан учрашади. Хуллас, университет ишига шаҳримиздаги энг яхши музика мутахассислари жалб қилинади.

— УНИВЕРСИТЕТ ОЧИЛАДИГАН КУНИ ТИНГЛОВЧИЛАР КИМЛАР БИЛАН УЧРАШАДИЛАР?

— Ўқув йилининг тантанали очилиш кунида музика ишқибозлари музика санъатининг энг яхши усталари, хизмат кўрсатган санъат арбоблари ва ёш ижрочилар, шунингдек, машҳур созандалар ва бадиий ҳаваскорлик тўгараклари қатнашчилари билан учрашадилар. Университет машғулотларида совет композиторларининг ҳаёти ва ижодини ҳикоя қилувчи энг яхши кинофильмлардан фойдаланилади.

Суҳбат охирида А. Жабборов барча музика ишқибозларига ижодий муваффақият тилаб, газетхонларимизни музика маданияти университетига келишга таклиф қилди. Улар бу ерда музика оламининг ўлмас асарлари билан танишадилар, тинглаб ҳузур қиладилар.

СССР МОНРЕАЛДА

1967 йилнинг 28 апрелидан 27 октябригача 80 мамлакат Монреалдаги Жаҳон виставкасида иштирок этади. Совет секциясининг бош архитектори Р. Кликс «техника — молодёжи» журналининг ноябрь сонида СССР павильони ҳақида ҳикоя қилади.

Бу мақоланинг қисқартирилган вариантини АПН ўқувчиларга ҳавола қилади.

Жаҳон виставкаси Канада ҳукумати ва парламенти томонидан Канада конфедерациясининг 100 йиллик юбилейи муносабати билан ташкил қилинмоқда. Бу Совет Иттифоқи учун том маъноси билан Совет ҳокимиятининг 50 йиллигида қўлга киритилган ютуқларни намойиш қилиш анъанаси бўлади. Павильонимизнинг 6 минг экспонати виставка шиорига жавоб берадиган даражада ягона бир мақсадга бирлаштирилган: «Ер ва одамлар». Бунинг ҳаммаси павильоннинг уч қаватига жойлаштирилган. Биринчи қават экспозициясида денгиз ва океан ресурсларини эгаллаш намойиш қилинади. Ҳозирнинг ўзида планетамизнинг юз миллионга яқин кишиси жаҳон океани экономикаси билан шуғулланяпти. Келажакда океан албатта озиқ-овқат, химия, ёнилғи, энергетика ва минерал хом ашёлар ресурсининг асосий манбаи бўлиб қолади. Совет Иттифоқида бу соҳада 50 йил мобайнида қўлга киритилган ютуқларни экспонатлар ифодалайди. Планетамиздаги сувнинг кўп қисми шўр. Чучук сув запаслари тобора камаймоқда. Бу процессни қандай тўхтатиш керак. Томошабинлар Манқишлоқ ярим оролида қурила бошлаган денгиз сувини чучуклантирувчи атом ускуналари билан танишишлари мумкин.

Энергиянинг янги манбасини ўзлаштириш жаҳон энергетикасини ривожлантиришда энг муҳим воқеа бўлиб қолади. Зал ўртасига келажакдаги термоядро реакторининг гипотетик модели ўрнатилган.

Шу ерда СССР балиқ саноатининг экспозицияси жойлашган. Виставкага келганлар балиқ таомлар, шунингдек машҳур қора икра, билан танишиб, махсус ҳавзада тирик осетрлар ва бошқа қимматбаҳо зотли балиқларни кўрадилар.

Иккинчи қават диаграмма ва макетида Совет ҳокимияти йилларида Узоқ Шимол қандай ўзлаштирилаётганлиги, Шимолий қутб доирасида янги шаҳарлар қандай барпо этилиб, Мирзачўл билан Қорақум саҳроларининг қиёфаси қандай ўзгараётганлиги тўғрисида ҳикоя қилинади.

Автоматик суратда ҳаракат қиладиган элликта киноаппарат виставка томошабинларини Ватанимиз ютуқлари билан таништириб, Совет республикаларининг ҳаётига доир айрим эпизодларни кўрсатади.

Шу ерда кўмир, нефть қазиш, металл эритишнинг янги методлари тўғрисида маълумот олиб, машҳур Каспий денгизидаги шаҳар Нефтяние Камнининг ажойиб бинолари макетини кўриш мумкин.

Иккинчи қават экспозициясида СССРни электрлаштириш ёруғ схемаси билан тамомланади. Виставка қатнашчилари Красноярск ГЭСининг катта макети билан танишадилар.

Павильоннинг учинчи қавати космосни ўзлаштиришга бағишланган. У ерда Циолковскийнинг биринчи лойиҳаларини ҳам, «Луна-9» ва «Луна—10» совет автоматик станцияларининг энг янги намуналарини ҳам кўриш мумкин. Виставка қатнашчилари ҳатто Ойга «чиқиб» унинг манзарасини томоша қиладилар, — павильон бурчакларидан бирида бизнинг табиий йўлдошимизнинг устки қатлами панорамаси аниқ туширилади. Ўша ерда қатнашчилар яна бир ажойибот — космик аттракционни кўрадилар. Зулмат осмон, қатъий сукунат. Иллюминаторларда метеоритларнинг оловсимон учқунлари кўзга ташланади. Олдинда эса сеҳрли коинот ўзига чорлаб, орқада ер аста секин узоқлашади. Соққасимон кино залда буларнинг ҳаммасини кўриш мумкин.

Совет авиацияси виставка учун ажойиб янгилик — «ТУ—144» самолётини тайёрлади. Бу пассажир лайнери Москва билан Канада ўртасидаги масофани 3,5 соатда босиб ўтиши мумкин.

Бундан ташқари павильонда 600 кишилик кино зал қурилган. У ерда совет ҳужжатли фильмлари намойиш қилиниб, манекенщицалар ҳар куни икки марта совет модалари сўнгги намуналарини кўрсатади.

1100 кишилик ресторанда миллий кийинган официантлар хўрандаларни рус, украин, грузин ва бошқа миллий таомлар билан меҳмон қилишади.

Виставка очилишига бир неча ой қолди. Икки ажойиб орол — Нотр—Дам ва Сент—Еленда ҳамда Маккей корфазида иш қизғин. Улар ўртасида автоматик темир йўл қурилмоқда. Ҳар 2 — 4 минутда юрадиган поездлар соатига 30 минг пассажирни олиб келиши мумкин.

Метрополитеннинг янги линиясида Монреал аҳолиси шаҳар марказидан дарҳол виставкага бориши мумкин. Баландлиги 30 метрлик ҳаво-арқон йўли ҳам уларга хизмат қилади.

Канада виставка очилишига тайёрланмоқда.

(АПН).

Тошкентдаги 1-пойафзал фабрикасининг 6-цех ишчиси М. Ниёзова кун сайин смена топшириғини 120-130 процентга етказиб бажаради. У ўзининг ҳалол меҳнати туфайли цех коллективининг ҳурматига сазовор бўлмоқда.

А. Тўраев фотоси.

ЯНГИ ОБЪЕКТ

«Главташкентстрой»га қарашли 31-қурилиш бошқармасининг Ф. Ефимцов раҳбарлик қилаётган бригада бинокорлари бугун яна бир янги объект қурилишини бошладилар. Бу, Чилонзорнинг 11-секторида янги қурилаётган ўрта мактаб биносидир. Шуниси қувонарлики, бригаданинг кўпчилик аъзолари комсомол йўлланмаси билан келган ёшлардан иборат.

Л. Г. Кримишков, В. Ф. Мизюкин, С. Т. Бабкин сингари ўт юрак қурувчи комсомоллар ўзаро мусобақанинг ғолиби бўляптилар.

ЛИВАН ХАЛҚИНИНГ МУСТАҚИЛЛИГИ КУНИ

БАЙРУТ. Ливан ўзининг миллий байрами — мустақиллик кунига тайёргарлик кўрмоқда. Байрутнинг, мамлакатдаги бошқа шаҳар ва қишлоқларнинг кўчалари байрам либосини кийди.

Бундан 23 йил муқаддам мандат режими бекор қилиниб, мамлакат сиёсий мустақиллик олган эди.

Ливаннинг прогрессив матбуоти ҳозирги вақтда мамлакат жуда катта иқтисодий қийинчиликларни кечираётганлигини кўрсатиб ўтмоқда. «Алмуҳаррир» газетаси 23 йиллик мустақил ривожланишдан кейин ҳам, Ливан чет давлатларга, айниқса экономика соҳасида қарам бўлиб қолмоқда, деб ёзади.

ИНДИРА ГАНДИНИНГ НЕПАЛГА ҚИЛГАН ВИЗИТИ НАТИЖАЛАРИ

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон ташқи ишлар министри Чагла парламентнинг халқ палатасида Бош Министр Индира Гандининг 1966 йил 4-7 октябрда Непалга қилган визити натижалари тўғрисидаги Баёнотни ўқиб берди.

Индира Гандининг визити вақтида Непалга Ҳиндистоннинг ёрдамини икки баравар кўпайтириш тўғрисидаги битимга эришилди.

Ҳинди—Непал музокаралари вақтида ҳар иккала томон халқаро проблемалар борасида айни бир позицияда турганликлари аниқланди. Бу позиция блокларга қўшилмаслик ва тинч-тотув яшаш принципларига асосланади. Ҳар икки томон барчо низоли ва халқаро проблемалар тинч йўл билан ҳал этилиши керак деб ҳисоблайдилар.

СУРИЯДА СОВЕТ ФИЛЬМЛАРИ ФЕСТИВАЛИ

ДАМАШҚ. Бу ерда совет фильмлари фестивали «Ленин Польшада» фильмини намойиш қилиш билан бошланди.

Фестивалнинг очилиш маросимида Сурия ҳукуматининг аъзолари, Сурия жамоатчилиги намояндалари ҳозир бўлдилар. (ТАСС).

Гуаякиль (Эквадор). Суратда тасвирланган Нума Помпилио Льона кўчаси шаҳардаги энг кекса кўчалардан ҳисобланади.

Ҳар куни Нума Помпилио Льона кўчасидан Америка фирмаларида ишлаб чиқилган пиволар юкланган ўнлаб машиналар қатнайди.

ТАСС фотохроникаси

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ УНИНЧИ ЧАҚИРИҚ ТЎҚҚИЗИНЧИ СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советининг тўққизинчи сессияси 1966 йил 29 ноябрь куни соат 14 да Свердлов номли концерт залида (Правда Востока кўчаси, 10-уй) чақирилсин.

Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитети IX сессия муҳокамасига қуйидаги масалаларни киритади:

1. Ўзбекистон ССР Олий Совети VIII сессиясининг «КПСС XXIII съезди қарорлари асосида республика мактаблари ишини янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида» қабул қилган қарорининг бажарилиши тўғрисида.
2. Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг қилинган ишлар (X чақириқ) тўғрисидаги ҳисоботи.

Депутатлар 29 ноябрь куни соат 13 да ана шу бинода рўйхатдан ўтадилар.

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ

МАШҒУЛОТЛАР УЮШҚОҚЛИК БИЛАН БОШЛАНДИ

Трактор йиғув заводи партия ташкилоти партия ўқишининг бошланишига пухта тайёргарлик кўрди. Ўқиш турини танлаш юзасидан ҳар бир коммунист билан суҳбатлашиб чиқилди, машғулот ўтказиладиган жой белгиланди, танланган пропагандистлар семинарларда қатнашдилар.

Завод коммунистлари ва партиясиз активлари учун уч жойда бошланғич сиёсий мактаб, уч жойда марксизм-ленинизм асосларини ўрганиш мактаби, раҳбар ходимлари мактаби ташкил этилди. Коммунистлардан 59 киши кечки мактабларда, техникумларда ва олий ўқув юртларида ўқишади.

Бу ерда машғулотлар сменалар бўйича олиб борилади.

Яқинда бўлиб ўтган биринчи машғулотда пропагандистлардан М. А. Боярский, К. М. Берзон, Д. Я. Бугаев ўртоқлар тингловчиларни ўқиш программаси билан таништирдилар ва биринчи темани яхшилаб тушунтириб бердилар.

В. ДРОБИШЕВ.

Авторемонтчилар ғайрати

Тошкентдаги 2-авторемонт заводининг коллективи турли ташкилот ва хўжаликлардан келтирилган ҳар хил маркадаги машиналарни муддатидан олдин сифатли ремонтдан чиқариб, буюртмачилар ҳурматига сазовор бўлишмоқда.

Корхона коллективи асосан «ЗИЛ-158», «ПАЗ-602» маркали автобусларни ремонт қилиш билан бирга турли маркадаги машиналарга зарур қисмларни қайта тиклаб беради.

Автобусларни ўз вақтида сифатли ремонтдан чиқиш учун заводнинг тирсаксимон вални қайта тиклаш цехи коллективи алоҳида намуна кўрсатмоқда. Бу ерга ҳар куни юзлаб мана шундай деталлар қайта тиклаш учун келтирилади.

— Биз шундай деталлардан кунига 200—250 га етказиб қайта тиклаймиз,— дейди ана шу цех илғор ишчиси М. Тўйчиев,— цехимиздаги ҳар бир ишчи ўзига топширилган ишни аъло даражада бажаради. И. Мальгуков, М. В. Корненко ва бошқа ишчилар ҳар куни 20-25 та тирсаксимон валларни қайта тиклаб, нормани бир ярим-икки ҳисса адо этишмоқда.

Аҳил коллективимиз ғайрат қилиб ишлаётганлиги туфайли ҳамиша ойлик план ортиғи билан бажарилиб келинмоқда.

— Ишимиз ёмон эмас,— дея гапга аралашди завод партия ташкилотининг секретари В. М. Викторов,— масалан: биз йил бошидан буён Самарқанд областининг 15-автопаркидан 48та, Андижондаги 2511-автоколоннадан келтирилган 20та эски автобусларни қайта тиклаб бериш мажбуриятини олган эдик. Олинган мажбурият муддатидан олдин бажарилди. Ҳар икки автопарк раҳбарлари ремонтдан чиққан автобусларни синовдан ўтказгач, ишимиздан мамнун эканликларини айтадилар.

Заводимизда ҳамма маркадаги автобусларни ремонт қилишда яхшигина натижаларга эришмоқдамиз. Ўтган октябрь ойида пландан ташқари 2 дона ошиқча автобусни ремонтдан чиқардик.

Корхона эришаётган муваффақиятларда рационализаторларнинг ҳиссаси катта. Улар меҳнат унумдорлигини оширишга катта ҳисса қўшмоқда. Слесарь К. Задориннинг ихтироси қайта тикланаётган тирсаксимон валларнинг сифатини оширибгина қолмай, унинг тайёрлаш вақтини хам қисқартирди.

Илгарилари ана шу цехда тирсаксимон валлардан бир донасини қайта тиклаш учун 20-25 минут сарф қилинарди. Ҳозирги вақтда синовдан муваффақиятли ўтган К. Задорин ихтироси билан тирсакли валлар энди кўпи билан 4 минутда тайёр қилинади. Тайёрланган маҳсулот сифати ошиб, йилига бир неча минг сўм пул тежалади.

Шунингдек, завод бош механика цехининг слесари Меҳнат Қизил Байроқ орденли Д. Пятьченко «ЗИЛ-120» маркали автобуснинг блок цилиндрига ўзгартиш киритиб, 230 сўм маблағ тежади. Актив рационализатор Д. П. Пятьченкога энг яхши рационализаторлар қатори «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган рационализатор» деган унвон берилди.

Завод авторемонтчилари, автобусларни кўрсатилган графикдан анча илгари сифатли ремонтдан чиқариб, йиллик планни ортиғи билан бажариш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Р. НОРХЎЖАЕВ.

Пойтахт бунёдкорлари

ОФАРИН, АЗАМАТ ҚУРУВЧИЛАР!

Университет кўчасининг охирида бешинчи квартал массиви бор. Бу массивнинг бир қисми ўтган йили шудгордан иборат эди. Эндичи? Бу ерлар бутунлай ўзгариб кетган.

— Бу беш қаватли бинони меҳнатсевар бинокорларимиз бунёд этишган,— дейди қурилиш ишлаб чиқариш техника бўлими бошлиғининг ўринбосари А. Л. Юрченко.— Бино лойиҳасини «Узгоспроект» 7-бошқармамизга Тошкент зилзиласидан кейин топширди. Қурилишни олиб бориш тажрибали бинокорлар — А. Иканом ва И. Турченко бошлиқ комплекс қурилиш бригадаларига топширилди. Киевлик қурувчи инженер Е. Кановский ва ереванлик қурувчи техник М. Петросян ўртоқлар бу ишларга раҳбарлик қилдилар.

Республика лойиҳалаш институтининг типовой лойиҳасида кўрсатилишича, бу бино 1967 йилда фойдаланишга топширилиши керак эди. Қурилиш суръатини кун сайин оширган бинокорлар кечани-кеча, кундузни-кундуз демай меҳнат қилдилар. Натижада беш қаватли ғиштли бино беш ойда қуриб битказилди.

А .Л. Юрченко билан пардоздан чиққан бинони айланиб кўрдик. Водопровод, табиий газ келтирилган. Иситиш йўллари қуриб битказилган. Бино ўз эгалларини кутяпти. Қабул комиссияси қониқарли деб топгач, унда яна 100 оила ҳовли тўйлари ўтказади.

Ҳар икки бригаданинг 70 га яқин қурувчиси шу яқин жойда янги қурилишни бошлаб юбордилар. 115 хонадонга мўжалланган бу бинонинг подвал қисми қуриб бўлинган. Ҳозир биринчи қават учун ғиштлар териляпти.

Бино қурилишида коммунист Х. Акромов, З. Вохидова, Б. Ортиқов, С. Умаров каби қурувчилар айниқса жонбозлик кўрсатиб ишламоқдалар. Иккита кўтарма кран тиним билмайди. Бетон ва пишиқ ғишт ортган машиналар қатнагани-қатнаган.

Икки йилга мўлжалланган қурилишни бу бинокорлар беш ойда ўринлатиб қўйишди.

Офарин, Сизга, азамат қурувчилар!

А. Обидхўжаев.

Ленинград қурилиш кварталининг еттинчи корпусида ишлар жадаллашиб кетди. Бинокорлар смена нормасини ортиғи билан бажаришмоқда.

Суратда: илғор ишчилардан электр пайвандчи В. Крилосов ва С. Кокарьев. А. ТЎРАЕВ фотоси.

ШОФЁРЛАР

Гўзал Тошкентимиз жамоли кундан-кун очилиб, кўркамлашиб бормоқда. Янги уй олган оилалар ҳовли тўйлари ўтказмоқда.

Бу ишда қўли гул, қалби олов шофёрларнинг ҳам пешона тери, ҳалол меҳнатлари синггган. Қурувчи тераётган ғиштларни, пайвандчи улаётган панель, дурадгор ўрнатаётган эшик ромларини азамат шофёрларсиз қурилиш майдонларига келтириб бўлмайди.

Мана, кечагина бўм-бўш ётган Чилонзорнинг 22-секторида бугунги кунда Наманган шаҳридан келган қурувчи ва шофёрлар томонидан янги йилга қадар салкам тўрт минг квадрат метрга яқин уй-жой бинолари қурилиб, унга 132 оила кўчиб келади.

Ҳозирги долзарб кунларда Наманганддаги 103-автобазадан кўнгиллилар қатори келган Артём Холиляев, Анатолий Потапов, Абдуллажон Усманов, Леонид Бочаров, Георгий Милиев каби моҳир шофёрлар самарали меҳнат қилдилар. Улар ўзларининг «пўлат отлари»да Олмалиқ, Қўйлиқ карьерларидан қум, шағал, Ҳамза станциясидан турли қурилиш материалларини ташиб келтирмоқдалар. Бу материаллардан икки ой мобайнида битта 44 квартиралик турар жой биноси тикланди. Иккита шу типдаги квартира пойдеворига қоришмалар ётқизилди.

Участка мастери Абдурашид Ғофуров билан турар жой биноларини кўздан кечирар эканмиз, устига плита ортган машиналар келиб тўхтади. Машиналарнинг биридан малла сочли, барваста йигит чиқиб, мастер билан саломлашди.

— Бояги сизга айтган шофёр Артём Халиляев шу киши бўладилар,— деди Ғофуров унинг елкасига уриб.— Бу йигит — шофёрларнинг сараси. Қўлига шофёрлик гувоҳномасини олгандан буён қурилиш материалларини ташийди. Унинг бир ўзи ташиган қурилиш материалларидан бир нечта бинони тиклаш мумкин эди. Қурилишда бундақа йигитлар истаганча топилади.

О. ҒОФУРОВ.
Э. ТЎЛАГАНОВ.

ТАРБИЯГА ОИД КИТОБ

«Ўзбекистон» нашриёти Т. Глебованинг «Беш мактуб» номли китобини 10 000 нусхада нашрдан чиқарди. Китобда ёшларнинг ҳозирги жамиятимиздаги тутган ўринлари, айрим шахсларнинг тушунмаганлик орқасида инжиқликка, худбинликка, беҳаёликка йўл қўяётганликлари кўрсатиб ўтилган. Китобдаги «Чақалакзор», «Бу севги бўлмасачи», «Қилмиш қидирмиш» каби мактублар айниқса диққатга сазовордир.

Китоб автори ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашда, ҳаётимиз олдидаги муҳим ва мураккаб масалаларни ечишда ҳисса қўшган.

О. ШОДМОНАЛИЕВ.

ИНСОН ОДОБИ БИЛАН...

Иш билан сўз бир бўлсин

Баъзи ёш йигит ва қизларнинг нотўғри тарбияси натижасидаги беъмани, ярамас қилиқлари ота-оналарнигина эмас, балки жамиятни ҳам ташвишга солади. Бунга кўпинча ота-онанинг хулқи таъсир қилади. Шунинг учун ота-она хулқидаги баъзи ёмон одатлар бола тарбиясига қандай таъсир қилиши ҳақида гапириб ўтмоқчимиз.

Р. ва Л.нинг ота-оналари виждонли кишилар. Ота ҳам, она ҳам иш билан банд. Лекин шундай бўлса ҳам улар бўш вақтларини болалари олдида ўтказишга ҳаракат қиладилар. Ота-оналарининг тиришқоқлик билан ишлаб, ташкилий ишларни виждонан бажараётганларини кўрган болалар уларга ўхшашга ҳаракат қиладилар. Кечқурунлари оила аъзолари бир даврага тўпланишади. Биргаликда янги газета-журналларни ўқишади, ўқиган нарсалари устида қизғин мунозаралар юритишади. Қизиқ-қизиқ нарсалар устида гаплашишади. Оилавий концертлар уюштириб туришади. Болалар аккордеон чалишади ота-она тинглайди.

Онага уй ишларида ёрдамлашиш керак бўлиб қолса оиланинг ҳамма аъзолари енг шимариб ишга киришади.

Ота-онанинг бола тарбиясидаги педагогик таъсирнинг сири шундан иборатки, улар болалар билан уларни қизиқтирган, ажаблантирган нарсалар устида худди тенгқурдек, эринмай гаплашишади, билмаганларини ётиғи билан тушунтириб беришади. Умуман, болалик қадр-қимматини ардоқлашади. Оиладаги бола тарбиясида ота ҳам, она ҳам тенг ҳуқуқли.

Лекин шундай ота-оналар ҳам учрайдики, улар ўз ишларига муккалари билан берилиб кетиб, бола онгида, тарбиясида нималар рўй бераётганини сезмайдилар. Болалари характерида пайдо бўлаётган худбинлик, ялқовлик, қўрқоқлик, мақтончоқлик, тантиқлик каби ўзгаришларга унча аҳамият бермайдилар. Бу вақтинчалик, вақт ўтиши билан бу одатлар ўзи йўқолиб кетади деб эътибор қилишмайди. Ота-оналардаги ана шу бепарволиклар болаларда ёмон одатларнинг келиб чиқишига сабаб бўлади.

Нотўғри тарбия келажакда оилада жиддий тўқнашувларга сабаб бўлиши, болада кейинчалик йўқотиб бўлмайдиган одатларни келтириб чиқариши мумкин.

Мана бир мисол.

— Собир, қарачи, эшикни ким тақиллатяпти. Агар Восиқ амакинг бўлса мени уйда йўқ дегин, — ота ўғлига шундай деб, хотини билан домино ўйнашда давом этади.

— Нега йўқ деб алдаяпсиз? — қизиқиб сўрайди ўғил.

— Уйинни бузгим келмаяпти, — жавоб беради ота.

Собир отасига ҳайрат тўла кўзлари билан қарайди. Бунда бир ёмонликни сезса ҳам отасининг буйруғини бажаришга мажбур.

Орадан бир неча кун ўтади. Собир яна эшикни очиши керак бўлиб қолади. Эшик олдида нотаниш бир кишига дуч келади. Аввалги кундагидек отасининг уйда йўқлигини айтади. Лекин энди ота ўғлига бақира бошлайди.

— Нега сен ўзбошимчалик қиляпсан? Мен бу кишини атайлаб кутаяпман, шу кишини деб уйга ҳам эрта келдим, — деб ўғлини бир уради.

Бола ҳайрон, уни нима учун уришди.. Қайси қилган ёмонликлари учун. Нега олдинги алдагани учун урмай, бугунгиси учун уришди. Қачон алдаш, қачон тўғри гапириш керак. Бора-бора у адаша бошлайди. Қилаётган ишига ўзи ҳам яхши тушуниб етмайдиган бўлиб қолади.

Юқоридаги ҳол бола тарбиясига ёмон, баъзи ҳолларда ҳалокатли таъсир қилиши мумкин...

— Етар шунча бақирганинг! Ваъзларинг жонимга тегди, — деб бақирди отасига Баҳодир ва эшикни тарақлатиб ёпиб, кўчага чиқиб кетди.

Уғлининг кутилмаган одатидан ҳайратда қолган ота унинг кетидан кўчага отилди, лекин уни топа олмади. Баҳодир шу кетганича бир ҳафта йўқ бўлиб кетди.

Ота билан ўғил ўртасидаги бу қарама-қаршиликлар тасодифиймиди? Йўқ! Буни биз улар болалар хонасига келишганда сездик. Баҳодир қовоғини солганича, ерга қараб турар, саволларга жавоб бермас эди.

— Буни кўринглар! — деди ғазаб билан ота. — Уят! Ўғирлик қилади, ёлғон гапиради. Яна уйдан қочгавини айтмайсизми. Ҳамма топган тутганим шунга, шу яхши ўқиса бас дейман...

Билишимизча, ота фақат сўздагина ғамхўр, оилапарвар бўлиб, амалда худбин, умуман майда гап киши экан.

Бир куни у трамвайда қўл соати топиб олибди. Уни кондукторга бериш ўрнига уйга олиб келиб, ўғлига: «Катта бўлсанг, сенга бераман», — дебди соатни ўғлига кўрсатиб. Ота соатни олиб келганидан кейин бола жуда ҳам ўзгаради. «У бировларнинг нарсасини олишдан тап тортмайди, мен ҳам у билан шундай муносабатда бўлсам нима қилипти», деб ўйлайди. Энди отанинг чўнтагига тушадиган бўлиб қолади. Чўнтакда бор пулларни ўғирлаб оладиган бўлади.

Оилада сингдирилган хислатларни тугатиш қийин, деб ўйлаймиз биз Баҳодирга қараб туриб, кейинчалик фақат ўзигагина эмас, жамиятга ҳам халақит берадиган бундай ёмон хислатлар кундан кунга мустаҳкамланиб бораверади-да.

Кўринишидан аҳамиятсиз бўлиб кўринган кичкинагина ёлғон ҳам бола кўзи олдида ота-она обрўсини пучга чиқариб қўяди.

Биз юқорида келтирган мисоллар шуни кўрсатадики, оиладаги кўнгилсизлик ва қарама-қаршиликлар кўпинча ота-оналарнинг ёлғон гапиришлари, икки юзламачиликлари орқали келиб чиқади. Ўзларининг ёмон хислатлари билан болани ярамас ишларга йўллайдилар, кейин эса айбларини мактабга, ёмон ўртоқларга, кўчага ағдариб, ўзларини оқлашга ҳаракат қиладилар.

Д. БАДАЛОВА.

Тошкент пиллакашлик фабрикасининг илғор ишчиси С. Абророва фидокорона меҳнати туфайли коллектив ўртасида обрў қозонган. У смена топшириғини ҳамиша ошириб бажаради.

Суратда: С. Абророва иш пайтида.

ҚАЛБИ ҚУЁШ ОНАЛАР

Сағбан кўчасидаги 6-уйга уч йигит кириб келди. Улар ўз ётоқхоналарини зилзиладан зарар кўрган хонадонларга топшириб, энди ўзлари ётоқхона излаб келган эдилар. Уйдан кекса нуроний онахон чиқиб, илиқ кутиб олди.

— Кечирасиз, бизга уч кишилик хона керак. Агар иложи бўлса бирор бўш уйингизни бир йил, ярим йилга берсангиз.

— Бемалол болам, биргина ўғлим бор. Сизлар билан тўртта бўлади. Уйимнинг тўри сизларники.

Мана, икки ойдан буён Тошкент педагогика институтининг студентлари Муҳаммад Фармонов, Абдумутал Исмоиловлар 75 ёшли Зуҳра буви Раҳимжонова оиласида истиқомат қилишяпти. Меҳрибон онанинг ўғли Ўрушвой Жониқулов Тошкент давлат университетининг студентидир. Бу ерда Зуҳра бувидан ташқари унинг синглиси Фотима хола ҳам истиқомат қилади. Бу икки меҳрибон онахон, студентларни худди ўз болаларидек севиб, уни ардоқлашмоқда.

Т. ХОЛБОЕВ.

„ОДОБЛИ“ ҚИЗЛАР

Мен «Тошкент оқшоми» газетасининг деярлик ҳар сонини ўқиб бораман. Айниқса, «одоб» ҳақида ёзилган мақолаларни қизиқиб ўқийман.

Киши ўз ҳаётида ҳар хил воқеаларнинг гувоҳи бўлар экан. Мен ҳам қуйидагича воқеаларни бир эмас, бир неча бор учратганман. Шунинг учун менда ҳам газеталарингиз саҳифаларида қатнашиш иштиёқи туғилди ва қуйидаги воқеани биринчи бор ёзиб юборишга аҳд қилдим.

Дам олиш куни эди. Бир ўртоғим билан 8-трамвайга чиқиб, қизиқ воқеанинг шоҳиди бўлдик. Орқа ўриндиқларнинг бирида ўтирган озода кийинган, икки қиз ўзаро гаплашиб, писта чақиб боришарди.

— Қизларим, трамвайни ифлос қилиш одобдан эмас,— деди шу пайт биз билан бирга чиққан бир нуроний чол.

— Нима бўпти,— гап қайтарди қизларнинг бири.

— Ие, кўпчилик ўтирган жой...

Бунгача трамвай ҳам охирги остановкага келиб тўхтади.

— Жой бермаганимизга шундай деяптида,— деб зудлик билан тушиб кетишди ҳалиги қизлар.

Ҳамма ҳайрон, чол мутлақо у ниятда айтмаган, ўтираман деса, олдинги томонда бўш жойлар ҳам бор эди. Шундай қилиб, озода кийинган қизлар кўпчилик ўтирадиган жойни ифлос қилиб, ўз хатоларини тушунмаганликлари ҳаммани таажжубга солди.

А. АБДУЖАББОРОВ, студент.

Биринчи хатим

Мен бирор марта газетага мақола ёзмаганман. Шундай бўлса ҳам сизларнинг газетангизда босиб чиқарилаётган «Инсон одоби билан»... деб номланадиган мақолаларингиздан илҳомланиб, қуйидаги воқеани ҳикоя қилмоқчиман.

Эрталаб ишга кетаётиб чойхонага кирдим Чой олиш учун навбат кутиб турганимда, чеккароқдаги столда ўйга толиб, чой ичиб ўтирган, тўладан келган, озода кийинган бир кишига кўзим тушди. Унинг ёнида 3-4 дона китоб ҳам турарди.

Чойхона жим-жит, кишилар овқатланиб, шошилинч равишда ишларига кетишяпти.

Ҳалиги кишининг миясига керакли бир фикр келди шекилли, китоблардан бирини тез-тез варақлаб, бир жойини диққат билан ўқий бошлади. Шу пайт чойхонага ёши 20—22 лардаги икки йигит кириб келишди. Улардан бирининг қўлида қизил матога ўроғлик доира, иккинчисининг қўлида эса рубоб. Улар асбобларини ҳалиги киши ёнидаги столга дапанг-дурунг эткизиб қўйишди-да, нималар тўғрисидадир бақириб гаплаша бошлашди.

Ҳамма уларга қарайди. Китоб ўқиб турган киши: «Укалар, мумкин бўлса секинроқ гаплашсангиз.»— деб илтимос қилгандай бўлди-ю, қолди балога.

— Ҳа, сизга бу ер китоб ўқийдиган жойми?— хўроз бўлиб гапиришди йигитлар. Китоб ўқисангиз, кўчага чиқиб ўқинг!

У ёғи нима бўлганини билмадим. Чунки чой олиш навбати менга келган эди. Бирок шу куни кўнглим хира бўлиб ишга кетдим. Бу можаро балким ўша ердаги ҳамма кишиларга ҳам шундай таъсир қилгандир.

Бироқ тўйхона билан чойхонанинг фарқига етмай эрталабдан кўпчиликни хафа қилган ўша йигитлардан ҳануз хафаман.

Н. БОЙХОНОВ.

1932 ЙИЛ

8 ИЮНЬ. Тошкентдаги «Хева» ёзги кинотеатрида СССРда биринчи очиқ ҳаводаги овозли кинотеатрнинг очилиш маросими бўлди.

27 ИЮНЬ. Ўзбекистон ССР Марказий Ижроия Комитети ва Ўзбекистон ССР Халқ Комиссарлари Совети Ўзбекистоннинг маданий ёдгорликларини сақлаш ва ўрганиш бўйича Комитет (Узкомстарис) ташкил қилиш ҳақида қарор қабул қилдилар.

ИЮНЬ. Чирчиқ электромеханика комбинати қурилиши бошланди.

ИЮНЬ. Тошкентда хўжалик ҳисобидаги бригадаларнинг биринчи республика слёти бўлиб ўтди.

1 ИЮЛЬ. Ўрта Осиё темир йўлининг Тошкент ғишт заводида ихтирочи Белов лойиҳасига биноан қурилган тажриба печидан Ўрта Осиёда биринчи ўтга чидамли ғиштларнинг дастлабки партияси — 4 минг 500 дона ғишт ишлаб чиқардилар.

22 ИЮЛЬ. Ўзбекистонда Граждан ҳаво флотига кўмаклашиш ўн кунлиги бошланди.

АВГУСТ. Тошкентда Ўрта Осиё Чорвачилик илмий-текшириш институти тузилди.

17 СЕНТЯБРЬ. Тошкент тўқимачилик комбинати кўп тиражли газетаси «Тўқимачилар овози»нинг биринчи сони чиқди.

СЕНТЯБРЬ. Ўзбекистон давлат агроколхоз институти базасида ўзбек давлат агроколхоз ўқув комбинати тузилди.

СЕНТЯБРЬ. Тошкентда ўқиш муддати уч йиллик бўлган физкультура институти очилди.

4 ОКТЯБРЬ. Республика Фан комитети ташкил этилди.

ОКТЯБРЬ. Тошкентда қоғоз комбинати ишга туширилди.

22 НОЯБРЬ. ВКП(б) Марказий Комитети Ўрта Осиё бюроси Тошкентда Марксизм-ленинизм Кечки университетини ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилди.

ДЕКАБРЬ. Ўрта Осиё темир йўли техника ва пропаганда бўлими томонидан нашр қилинадиган «Транспорт техникасини эгаллаш учун» ойлик журналининг биринчи сони чиқди.

* * *

Тошкентда рус ва ўзбек тилларида «Ўзбекистон қурилишда» ойлик безакли журналлари чиқа бошлади.

* * *

Қадимий овул жойлашган қумликлар ўрнида Нукус шаҳри ташкил этилди.

* * *

Республикада 814,1 минг тонна пахта ҳосили йиғиб олинди.

* * *

Шоира Зулфия Исроиловнанинг «Ҳаёт саҳифалари» номли биринчи шеърлар тўплами босмадан чиқди.

ЯНГИЛИКЛАР, ФАКТЛАР, ВОҚЕАЛАР

ХРУСТАЛЬ ОМБОРЛАР

«Хрусталь омборлар» — геологияда қонуний термин бўлса-да, бундай конларга бой Уралда ҳам бу сўз оз ишлатилади.

Аммо шу йилги мавсумда Урал Геология бошқармасининг 101-экспедициясида бу сўз одат тусига кириб қолди. Ёзда қидирувчилар Урал тоғларида 16 метр чуқурликда кварц конида оғирлиги 784 килограмм, баландлиги 170 сантиметрли тоғ кристалини топдилар. Топилма разведкачилар томонидан «Кичкинтой» (Малютка) деб номланди. У ўз жойидан автокран билан кўчирилиб, Урал Геология музейига келтирилди. Бундай экспонат Совет Иттифоқидаги биронта ҳам геология музейида йўқ.

Ҳозир геологлар камёб топилдиқ ўрнини ишлаб чиқишни тамомлашди. Улар «омбордан» йигирмадан ортиқ хрусталь кристалларини топишди.

Мухбиримиз Свердловск тоғ институти хрусталлография минерология кафедрасининг мудири, профессор, доктор Григорий Вертушковдан камёб топилма тўғрисида ҳикоя қилиб беришни илтимос қилди.

— Бу ниҳоят камёб ҳодиса, — деди олим,— биринчи навбатда унинг сабаби шундаки, хрусталь кони геологик ҳолатлар учун мутлақо одат бўлмаган жойдан топилди. Ҳар қандай фойдали қазилма одатда ўзи учун характерли. маълум жинслардан топилади. Ниҳоят, йирик хрусталь кристаллари гранит жинслар — пегматитларда кўп учрайди. Бу бойлин топилган кварц манбаси тўғрисида гап юритар эканмиз, бундай ҳолларда катта кристаллар жуда кам учрашлигини айтиш лозим.

Бундан юз миллионлаб йиллар муқаддам пайдо бўлган «Хрусталь омбори» ўз ҳажми билан кишини ҳайратлантиради. Топилган барча кристаллар фақатгина ўзининг ғайри табиий катталиги билан эмас, балки юксак сифати билан ҳам фарқ қилади. Бу кристаллар оптика ва радиоэлектроника саноати учун қимматли хом ашё ҳисобланади.

«УЮТ» — ЯНГИ КЎЧИБ КЕЛГАНЛАР ДЎСТИ

Чувашистон пойтахти Чебоксарида «Уют» номли янги фирма магазини очилди. Магазин шаҳардаги янги уйга кўчиб кирган кўпчилик орасида шуҳрат қозонди. Бу ерда Шумерлин мебель комбинатининг маҳсулотлари сотилади. Бу комбинат усталарининг буюмлари кўпдан буён шуҳратга сазовор. Комбинат М. В. Ломоносов номли Москва Давлат университети, Фанлар Академиясининг Сибирь бўлими, Варшавадаги Маданият ва фан саройи, Кремль съездлар Саройи лаборатория ва кабинетларини жиҳозлашда қатнашган, Қозон, Чибоксари, Йошкар-Ола театрлари, мамлакатимиздаги кўпгина институтларнинг аудиториялари Шумерлин мебели билан жиҳозланган.

Шумерлин мебелчиларининг асосий маҳсулоти — бир хонали ва икки хонали квартиралар учун набордан иборат. Юзлаб комплект мебелларни корхона ҳар куни Горький шаҳри, Сибирь, Урта Осиё ва Қозоғистон шаҳарларининг магазинларига жўнатади.

Чебоксаридаги фирма магазинига ҳар куни янги-янги мебеллар комплекти келтирилади.

ПРОФЕССОРНИНГ СТУДЕНТЛАРГА СОВҒАСИ

Новосибирск қурилиш инженерлари институтининг кекса профессори Николай Семёнович Макеров ёш инженер ва қурувчиларни тарбиялашга кўп умрини сарфлади. Студентларнинг бир неча авлоди унинг лекцияларини тинглаб, унинг раҳбарлигида диплом лойиҳалари устида ишлаган. Ҳозир унинг собиқ ўқувчилари — мамлакатимизнинг кўпчилик шаҳарларида истиқомат қилаётган инженерлар ўз профессорларини мароқ билан хотирлашади. Профессор Макеров ўлими олдидан институтга ўз кутубхонасини мерос қилиб қолдирди. Яқинда унинг беваси Мария Ивановна Макерова бу кутубхонани институтга совға қилиб берди. Кутубхонада сув билан таъминлаш ва канализация ишларига доир мингдан ортиқ китоб ва журнал бор. Китоблар орасида чет эл тилларида чиққан нашрлар ҳам анча топилади. Кўпгина китоблар тарихий аҳамиятга эга. Масалан, «Рус водопровод съездлари иши» китоби ўтган асрнинг охири ва асримизнинг бошида чиқарилган саккиз томлик асарни ўз ичига олади. Кутубхонада Макеров шогирдларининг ҳам илмий асарлари бор.

ЯНГИ КЛУБНИНГ ПАЙДО БЎЛИШИ

Таллинда рассомлар ва композиторлар, яхтсменлар, шахтёрлар, фотоҳаваскорларининг ўз клублари бор. Яқинда Эстония пойтахтида яна битта клуб пайдо бўлди. Бу клуб чет тиллари уч йиллик курслари қошида тузилган.

Янги клуб чет эллик меҳмонлар билан учрашиш, сиёсий-оммавий, эстетика ва санъат ҳақида лекция тинглаш, жаҳон халқлари қўшиқлари кечасини ўтказишга мўлжалланган. Бу тадбирлар инглиз, немис ва фин тилларида ўтказилади.

ИГОРЬ ЖАНГНОМАСИ ЖАНГЧИЛАРИГА

Половецлар билан бўлган жангда (1185 йил) Игорь ратисида қатнашган рус жангчилари хотирасига Ростов областининг Белая Калитва шаҳари яқинидаги Караул Дон қўрғонида ёдгорлик ўрнатишга қарор қилинди. Бу воқеа қадимий рус адабиётининг ажойиб обидаси «Игорь полки қиссаси» асарида ёрқин тасвирланган.

«Қисса», шунингдек, солномалардан маълумки, Новгород—Северский князи Игорь Святославич Дон дарёсида босиб олинган ерларни қайтариб олиш учун половецларга юриш қилган.

Половец қўшинлари билан кураш «Улуғ Дон ёнидаги Каял дарёсида бўлиб ўтган». Совет олимларининг тахминича, бу жой Шимолий Доннинг қуйи оқимига жойлашган.

Ёдгорлик лойиҳаси тугади. Баланд чўл қўрғонида тоғ жинсларидан уч метрлик монумент ўрнатилиши мўлжалланмоқда. Унинг силлиқланган плитаси устига «Игорь ротаси қўшинлари — 1185 йилги жасоратли рус фарзандларига» сўзлари ёзилади. Белая Калитвага Киев, Новгород — Северский Путивль ва бошқа кўпгина қадимий шаҳарлардан тупроқ олиб келинди. Бу тупроқ монумент пойдеворига қўйилади.

(АПН).

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 2 бет
24 НОЯБРЬ, 1966 Й.

БРИГАДИР БОКАЧ

(ЛАВҲА)

44-қурилиш-монтаж бошқармасининг бригадири Иван Арсеньтевич Бокачнинг номини Чернигов шаҳрида билмаган одам топилмаса керак. Борди-ю, шундай одам топилгудай бўлса, бу ўрта бўй, ўрта ёшлардаги шаҳло кўз йигитнинг ишлари унинг қандай эканлигидан далолат бериб туради.

Синтетик толалар комбинатининг цехлари бўйлаб кезсангиз, янги бунёд этилган коммвол-сукно комбинатида ишласангиз, ёки силикат заводидан бирор махсулот олгудай бўлсангиз, ё бўлмаса Чернигов кечки механика-технология техникумида ўқимоқчи бўлсангиз, шуни билингки, бу корхоналар ва ўқув юртларининг бинолари Бокач ва у бошлиқ комсомол-ёшлар бригаданинг бевосита иштироки билан бунёд этилган. Шуни ҳам қувонч билан айтиш керакки, Бокач бригадаси шаҳарда биринчи бўлиб коммунистик меҳнат коллективи унвонига сазовор бўлди.

Иван Арсентьевич етти йилликда эришган улкан муваффақиятлари учун юксак мукофотга сазовор бўлганлардан бири. У ўзининг «Ҳурмат Белгиси» ордени билан тақдирланганлигини Тошкентга келганида билди.

Тошкент ҳозирги кунда кўз илғамас кенг қурилиш майдонига айланиб кетди. Бу ерда саф тортган тайёр бинолар, юксакларга тинимсиз қурилиш материалларини кўтариб бераётган сан-саноқсиз кўтарма кранлар ва ўз дўстларига ёрдам қўлини чўзиб келган қардошларнинг қизғин меҳнатига гувоҳ бўлиш мумкин. Кеча янги меҳмонхона аҳолига туҳфа этилса, бугун кўп қаватли турар жой тайёр. Бульдозер ва экскаваторлар ер бағирлаб ётган пахса ва хом ғиштдан ишланган уйларни бузиб, машиналарга юкламоқда. Эртасига қарабсизки, шу ерда янги уйнинг пойдевори пайдо бўлади. Бўлажак гулзорлар учун жой тайёрланади.

Украиналик қурувчилар Чилонзор массивида янги беш қаватли уйлар кварталини бунёд этаётирлар. Ана шу уйларнинг бирида мен Иван Бокач билан учрашиб қолдим.

Черниговдаги 44-қурилиш-монтаж бошқармасининг бошлиғи Анатолий Иванович Невинчанний мени у билан таништирди. Бу ерда у Киев қурилиш поездининг бошлиғи экан.

— Черниговда Бокач билан икковимиз кўп йиллар давомида бирга ишлаб, бир хил масалани ҳал этиб келган эдик. Бахтни қарангки, — деб ҳикоя қилади Анатолий Иванович,— Тошкентда ҳам у билан бирга ишлашга тўғри келди. Унинг характери менга беш қўлдай аён. Принципиал, талабчан ва шу билан бирга меҳнатсевар одам. Қўпол хатога йўл қўйгудай бўлсанг, ундан раҳм-шафқат кутма. Ишни қойил қилсанг, ундан меҳрибон одам йўқ. Ишга берилиб кетганда ўзини аямайди. Бир вақт катта ишга бир ўзи киришиб, оқибатда касалхонада ҳам ётиб чиқди.

Невинчаннийга Тошкентни қайта қуриш учун кетаётган қурилиш-монтаж поездига бошлиқ бўлиб боришни таклиф қилишганда, у шундай шарт қўйди:

— Бокач бригадасини берсаларингиз бас. У бизнинг суянчиғимиз бўлади.

— Бригадани-ку бермаймиз-а, Бокачни олишингиз мумкин, — дейишди трестда.

Иван Арсентьевич — фидокор инсон. Уни қаерга юборманг, суриштирмай кетаверади. Тошкентга ҳам жон-дили билан отланди.

У Ўзбекистон пойтахтида улкан ва қийин ишлар қилиш кераклигини яхши тушунар эди. Бу ердаги чодирларда ноқулай шароитда истиқомат қилаётган аҳолини бошпана билан таъминлаш каби вазифа турарди. Демак, вақт билан ҳисоблашмай, туну-кун тиним билмай меҳнат қилиш керак бўлади. Бокач эса, худди шундай шароитни яхши кўради. У меҳнатсиз ҳаётни ҳаёт деб ҳисобламайди.

Иван Арсентьевич билан биргаликда у бошлиқ бригаданинг Михаил Васильевич Перов, комсомол аъзоси Михаил Назарук каби моҳир ишчилари ҳам, шунингдек 41-қурилиш бошқармасининг Александр Кузнецов, Николай Процько, Екатерина Кашуба, Анна Попко, ҳаммаси бўлиб ўн киши келишган. Ана шу моҳир ишчилар Бокач бригадасининг асосини ташкил этди.

Биз Невинчанний билан янги «13-В» кварталининг 8-уйида суҳбатлашиб ўтирибмиз. Қаршимизда кўтарма кран оғир юкни юксакларга элтиб бермоқда. Бешинчи қаватнинг деразасидан ҳаворанг жомакорли ишчи кранчига кўрсатма бераётир. Улкан темир-бетон плита ишчининг ёнига яқинлашди. Шу плита, қарабсизки, кейинги қаватнинг девори бўлиб жойлашяпти. Ана шунда Невинчанний унга қараб бақирди:

— Арсентьевич, бир дақиқа!..

Бу Бокач эди. У бино зинасидан енгилгина тушиб келар экан, Анатолий Иванович менга қараб деди:

— Кўрдингизми маҳоратини. Плитани сира хато қилмай, ўз жойига етказиб берди. Унинг ўрнида бошқа одам бўлганида ярим соат овора бўларди.

Шу пайт Бокачнинг ўзи келиб қолди. У бир минут ҳам тиниб турмайди. Ўзи биз билан суҳбат қиляпти-ю, кўзини бинодан узмайди. У гўё биз билан гапни қисқа қилиб, тахталар, плиталар, ғиштлар оша уйнинг томига шошилгудай. Соатига бир қараб олди-да:

— Кечирасизлар, ҳозир вақт зиқ. Яхшиси овқатланиш вақтида гаплаша қолайлик, — деди-ю, яна енгил юриш билан ўз иш жойига отланди.

«Укрстрой» трестининг коммунистлари Иван Арсентьевич Бокачни партком аъзоси қилиб сайлаганликларини билар эдим. У «Тошкент қурилишига менинг қўшган ҳиссам» комиссиясига ҳам бошчилик қилади. Шунча масъулиятлар зиммасида бўлган кишининг узр сўраб биздан узоқлашганида ҳақ эканига шунда ишонч ҳосил қилдим.

— Бу ғалати комиссиянинг раиси сифатида, — деди Бокач, — аввало ўзим бошқаларга намуна кўрсатишим лозим. Менинг Тошкентни қайта қуриш ишига қўшадиган ҳиссам бошқаларникидан салмоқлироқ бўлиши лозим.

Ўз раҳбарларидан намуна олган бригаданинг аҳил коллективи жонфидолик билан меҳнат қилмоқдалар. Черниговликлар Украина қурилиш тресги бўйича кунлик нормаларини тўла адо этишда юксак кўрсаткичларга эришаётган эканлар, бу тасодиф эмас. Улар эндигина иш бошлаб юборган июнь кунларида ойлик топшириқ 170 процент, июль ойида 230, август-сентябрь ойларида эса, ҳатто 260 процент адо этилди. Уларнинг меҳнатига шунга қараб баҳо бераверинг. Яхши оилада баъзан ноқобил фарзанд бўлганидай, бу ерда ҳам бази ёшлар хатога йўл қўйишарди. Жумладан, ёш ғишт терувчи Леонид Шут бир куни ишга жуда кеч чиқди. Илгарилари у бунга йўл қўймасди. Шунда бригадир бу ёмон одатнинг олдини олиш кераклигини ҳис этиб, унга танбеҳ берди:

— Бунда коллективнинг ишончини ҳавога бериб қўясан. Яхши эмас.

— Бир бўлди, Иван Арсентьевич, такрорланмайди.

— Орамизда прогулчилар бўлмаслиги керак. Айниқса ҳозирги Тошкентдаги шароитни ҳисобга олганда, бунга асло тоқат қилиб бўлмайди.

Аввалига Леонидни Украинага қайтариб юборишмоқчи ҳам бўлишди. Лекин коллектив йигитни меҳнатсеварлик руҳида тарбиялашни ўз зиммасига олди. Натижа ёмон бўлмади. Унга танбеҳ кор қилди. Ҳозирги вақтда Леонид Шут илғор ишчилардан бири. Кўпчилик қатори ҳалол меҳнат қилиб, улкан қурилишга ўз ҳиссасини қўшмоқда.

Шундай ҳам бўлди. Михаил Назарук тўсатдан ғамгин юрадиган бўлиб қолди.

— Нима, ёрингдан хат келмай қолдими, — сўради Бокач.

Аксинча бўлиб чиқди. Хатда рафиқаси уйга чорлаётган экан.

— Кетмасам бўлмайди, Арсентьевич, — секингина деди Назарук.

— Эҳ, сени яна жангчи дейдилар, — елкасига туртиб деди бригадир. — Яхшиси, Миша, Надяга телеграмма юборамиз. Яқинда менинг хотиним ҳам Тошкентга келмоқчи. У ҳам бирга учиб келсин. Қалай, маъқулми!

— Жой масаласи нима бўлади! — деди жон кириб Назарук.

— Бизга ўхшаган оилалиларга квартира топилади.

— Ёмон бўлмас эди, — табассум билан жавоб берди Михаил.

Орадан кўп ўтмай Черниговдан самолётда меҳмонлар келишди. Бокач билан Назарук уларни кутиб олишди. Назарукни-ку, билмайман-а, лекин Иван Арсентьевич Ўзбекистон пойтахтини тўла қуриб битказмагунча бу ердан кўчиб кетмасликка аҳди-паймон қилган. Ҳозирги вақтда у Чернигов кечки техникумидан Тошкентга ҳужжатларини олиб, шу ерда бешинчи курсда шуғулланмоқда.

— Техникумни битказгунимча Тошкентни ҳам тўла қуриб бўламиз, — дейди Иван Арсентьевич.

Ҳамиша тиниб-тинчимайдиган, серғайрат, одамохун бу черниговлик йигитни ҳамма ҳурмат қилади. У билан суҳбатда бўлар эканман, ҳар сафар ундаги янги-янги фазилатларни пайқаб оламан. Унинг мақсад йўлидаги қатъиятлилигига, меҳнаткашлигига, ташкилотчилигига ҳавасим келади. Унинг кунлик фаолиятини синчиклаб кузатган одам, Бокачни ҳар бир соати маълум иш учун белгилаб қўйилган олимга ўхшатади. Иван Арсентьевич ўз олдига қўйган мақсадини тўла амалга оширмагунча тиниб-тинчиш нималигини билмайди. У бош ҳарфи катта ёзиладиган Инсон деган таърифга муносиб.

Д. ФРОЛОВ,
«Киеворгтехстрой» трестининг старший инженери.

СИЗГА, ЛЕКТОР-АТЕИСТЛАР

Илмий-атеистик пропаганда соҳасида дин томонидан тарғиб қилинадиган ахлоқий нормаларни илмий танқид қилиш актуал аҳамиятга эгадир. Гап шундаки, дин аҳллари диний аҳлоқнинг «афзаллигини» ва унинг инсон учун «зарурлигини» даъво қилмоқдалар. Улар меҳнаткаш омманинг онгига марксизм-ленинизм ғоялари, коммунистик ахлоқ нормалари тобора чуқурроқ сингиб бораётганлиги туфайли ўз диний ақидалари инқирозга учраётганлигидан хавфланиб, коммунистик ахлоқ билан диний ахлоқ ўртасида жуда кўп «ўхшашликлар» бор деб жар солмоқдалар.

Хўш, дин аҳллари томонидан асрлар бўйи худо номидан тарғиб қилиниб келаётган аҳлоқни қандай деб тушунамиз? Коммунистик аҳлоқ билан диний аҳлоқ ўртасида ўхшашликлар борми, ёки улар бир-биридан тубдан фарқ қиладими? Шу ва шунга ўхшаш бошқа саволларга китобхонлар фалсафа фанлари кандидатлари П. Ҳамидов ва М. Умаровларнинг «Қуръоннинг аҳлоқ тўғрисидаги таълимотининг танқиди» деган китобчасидан топишлари мумкин.

Брошюрада қуръоннинг аҳлоқ нормаларини танқид қилиш билан чекланиб қолмасдан, китобхоннинг диққат-эътиборини асосан коммунистик ахлоқнинг чин инсоний ахлоқ эканлиги исботлаб берилган.

Бу соҳада В. Шевченконинг «Астрономия ва дин» китобчаси ҳам диққатга сазовордир.

Бу китобча оламнинг тузилиши ва яратилиши қуръонда қандай талқин қилинганлигини, коинотнинг — планетамиз ва унинг теварагини қуршаган фазонинг тузилиши ҳамда келиб чиқиши тўғрисидаги ҳозирги қарашларни кўриб чиқишни, шунингдек, астрономия билан диннинг ўзаро муносабатларини аниқлашни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

Илмий-атеистик характердаги брошюралардан яна бири «Осмондаги ажойиб ҳодисалар» номи билан аталади.

Китоб муаллифи И. Ишченко бу брошюрада коинот ҳақида ва ундаги ажойиб ҳодисалар, бизнинг планета системамиз, Ой, Қуёш ва уларнинг тутилиши, ер туркумидаги сайёралар ҳамда галактика ҳақида қизиқарли ҳикоя қилади.

Мазкур брошюралар автор Қуёш ва Ойнинг тутилиши, Ер ва Ойнинг ўзаро жойланиши билан боғлиқ бўлган кам учровчи астрономик ҳодиса эканлиги, Сомон йўли — бу, Галактикадаги бир қанча юлдузларнинг бир жойга йиғалоқ бўлиб жойлашиши эканлигини илмий исботлайди.

Ҳозирги вақтда осмонда янада ажойиб ҳодисалар рўй бермоқда, сунъий йўлдошлар ва космик ракеталарнинг учирилиши, космонавт қаҳрамонларнинг ажойиб учишлари, автоматик станцияларнинг Ойга ва узоқ планеталарга учиши шулар жумласидандир. Буларнинг ҳаммаси коинотда ҳеч қандай илоҳий, ғайри-табиий куч йўқлигини исботлайди ва диний хурофотлардан озод бўлган инсон аҳлининг кучидан гувоҳлик беради.

Мухтор БЎРИХЎЖАЕВ,
аспирант.

ТАШАББУСКОР ҚИЗ

Кечга яқин ишдан қайтар экансиз «Тошкент оқшоми»ни эрта билан ишга йўл олганда республика ва область газеталарини сотиб олгани газета сотувчи қиз Раҳима Жунуналиева киоскаси олдига борасиз. Раҳима сизни очиқ чеҳра билан кутиб олади.

— Бугунги марказий газеталрдан ҳам олинг. Янги келган журналлар ҳам бор. Уларда қизиқ-қизиқ материаллар босилган. Албатта, олиб ўқинг,— маслаҳат беради сизга чеҳрасида табассум билан сотувчи қиз.

Раҳима 10-синфни битириб союзпечатга борди ва «Октябрь» уй-жой массивида яшаётган аҳолига хизмат қилиш истагини билдирди.

— У ерда ҳали бирорта газета киоскаси йўқ-ку,— дейишди унга Союзпечатда ишловчи ўртоқлар.

— Майли, йўқ бўлса, йўқ бўлсин. Столга қўйиб бўлса ҳам массивга яқинда кўчиб келган аҳолига газета ва журналлар сотаман. Кундалик янгиликлардан уларни хабардор қиламан,— деб туриб олди Раҳима.

Раҳима айтганини қилди. 2—3 кун столга газета ва журналларни қўйиб сотди. Ташаббускор қизга киоска қуриб берилди. Энди у массив аҳолисига кундалик газета ва журналларни тарқатмоқда. У савдо қиларкан, ҳар бир газетхон ва журналхонга ўзлари севиб ўқийдиган газета ҳамда журналларга янги йилга обуна бўлишликка кечикмасликларини эслатиб қўяди.

Раҳима газета ва журналларни тарқатишда яхшигина агитатор бўлибгина қолмай, шу билан бирга у жамоатчилик асосида массив аҳолисини 1967 йилги газета ва журналларга обуна қилиш ишини ҳам олиб бормоқда. У шу кунгача 350 га яқин кишини газета ва журналларга обуна қилди.

Раҳима Жунуналиевадан ҳамма миннатдор.

Э. ҚОДИРОВ.

Санъат саройи биносининг атрофларига ҳар хил манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилмоқда.

Суратда: шаҳар кўкаламзорлаш бўлимининг ишчилари Ф. Сонин ва И. Кудряев кўчат ўтқазишмоқда.

М. НУРИДДИНОВ фотоси.

АҲДИГА СОДИҚЛАР

Ҳозир ҳар бир корхона, ҳар бир коллектив улкан Тошкент қурилишига ўзининг муносиб меҳнат ҳиссасини қўшиш иштиёқи билан меҳнат қилмоқда. «Компрессор» заводи коллективи номига «Главташкентстрой» қурилиш ташкилотидан мактуб келган эди. Қурувчилар улардан қисқа муддат ичида бир неча компрессор станциялари тайёрлаб беришни илтимос қилишган эди.

Бу илтимос давлат планида назарда тутилмаганлиги сабабли корхона коллективи буюртмани ўз ишлаб чиқариш программасига кирита олмас эди. Лекин ҳозирги жиддий шароитда бу буюртмани бажармаслик мумкин эмас. Қўшимча компрессорлар тайёрламаслик жонажон шаҳар талабини, бошпанасиз яшаётган қон-қардошларимиз талабини рад этиш билан баробар эди.

Завод ишчилари ва инженер-техник ходимлари бу компрессор станцияларини планга қўшимча равишда тайёрлаб беришга аҳд қилишди.

Корхонанинг барча ишлаб чиқариш участкалари коллективлари ўз ички имкониятларини қайта кўриб чиқиб, илгари қабул қилган мажбуриятларига қўшимча пунктлар киритишди. Шундан кейин қизғин меҳнат бошланиб кетди.

Машинасозларнинг меҳнат жасорати муваффақият билан якунланди. Октябрнинг 49 йиллик байрами арафасида завод коллективи Тошкент қурувчилари учун пландан ташқари 7 та компрессор станциясини тайёрлаганлиги тўғрисида рапорт берди.

Ҳозирги кунда корхонанинг цех ва бўлимларида социалистик мусобақа янада авж олиб бормоқда. Машинасозлар юбилей йилида 1967 йил планида кўзда тутилганидан 300 та кўп компрессор станцияси тайёрлаб беришга аҳд қилишган.

Ишлаб чиқариш участкалари бунга пухта тайёрланмоқда. Ички резервлар қайта кўриб чиқилмоқда. Жумладан, қуюв цехида қўшимча қолиплаш машиналари ўрнатилаётир. Механика цехи тиззасимон валлар, поршенлар ва улар учун ҳалқачалар тайёрлаш бўйича ёпиқ технологик линиялар билан жиҳозланмоқда. Темирчилик цехида эса, заготовкалар тайёрлаш юзасидан механика участкаси барпо этилаётир.

Янада кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқариш учун бошланган қизғин курашда рационализаторлар ҳам четда қолишмаётир. Улар юбилей йилини янгидан-янги унумдор рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқаришга кенг жорий этиш билан кутиб оладилар.

ЯХШИ ФАЗИЛАТ

ҲАЛОЛЛИК

Мен Октябрь районидаги 3627/153 омонат кассага электр ҳақини тўлашга кириб, қуйидаги воқеанинг шоҳиди бўлдим. Бир нуроний чол эшикдан кириб, касса бошлиғи Иноят Умаровга хижолатомуз мурожаат қилди:

— Кечирасиз... Мен ҳали электр ҳақини тўлаб кетган эдим. Мабодо шу ерда ҳамёним қолиб кетмадимикин! Қаерда тушириб қўйганимни билмайман.

— Ҳамёнингиз қайси рангда! Ичида нима бор эди!

— Сариқ, 156 сўм пули бор эди.

— Мана, отахон... Шуми!

— Худди ўзи,— мўйсафид суюнганидан нима дейишини билмас, «раҳмат болам»дан бошқа сўзни айтолмас эди. Сўнгра ўзига келиб Октябрь районидаги Тарих проездида, 3-тупикдаги 9-уйда туриши, исми Нуриддин Султонов эканлиги, пенсия олишини айтди. Мендан газетага ёзиб, Иноят Умаровга унинг номидан ташаккур билдиришни илтимос қилди. Мен нуроний ота Нуриддин Султоновнинг номидан Иноят Умаровга ташаккур айтишга рози бўлдим.

И. ТАСЛИМОВ,
инженер.

ФАН ва ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

„ЮРАК ЛОКАТОРИ“

Воронежлик бир группа электрофизик ва медиклар юрак касалликларини аниқлайдиган ультратовушли асбоб— «юрак локатори»ни яратдилар. Асбоб синовдан яхши ўтди.

Асбоб юракнинг ишлаш тезлигини, қопқоқлари ва қоринчаларининг очилиш ва ёпилиш вақтини ўлчайди ҳамда бу характеристикаларнинг ўзаро қандай боғлиқлигини кўрсатади. Асбоб кўрсатган маълумотлар юрак циклининг барча фазаларида қопқоқ ва мускуллар ишлашининг бузилиш характерини аниқлашга имкон беради.

Клиник синовлар янги асбоб ёрдамида юракдан олинадиган ахборотни анча кенгайтириш мумкинлигини кўрсатди. Бунда қон чиқазмай ва касалга озор бермай, юрак ичига сезгир зонд (резина ичак) тушириб аҳамиятли ахборот олиш мумкин.

Асбоб катталиги авторучкадек келадиган ультратовушли кичкина шчупдан иборат. Уни худди стетоскоп сингари беморнинг кўкрагига қўйилади. Бунда бемор ҳеч нарса сезмайди.

Юракни ультратовуш билан зондлаш эхолокация умумий принципига асосланган. Лекин бунда киши танасининг ичида тез ишлаётган аъзоси ультратовуш ёрдамида локация қилинади.

Кейинги йилларда ультратовуш медицинада буйрак ва ўт пуфаги тошини аниқлашда, кўз касалликларига диагноз қўйишда, гинекологияда ва бир қанча бошқа соҳаларда қўлланилади.

Юрак қопқоқлари ёки мускул деворларидан қайтган ультратовуш сигнали ўз частотасини ўзгартиради, ультратовуш частотасининг ортиши ёки камайиши ўрганилаётган аъзо ишлашининг мутаносиб тезлиги бўлади.

Ультратовуш билан зондлаш ёрдамида олимлар битта юрак цикли давомидаги юрак қопқоғи ва қоринчаларининг тартибли ишлашини аниқладилар. Тартибли ишлаш норма учун ва патология учун ҳам аниқланилди. Нормадан оз бўлсада, оғиш юракнинг у ёки бу участкасини шикастланганини характерлайди. Бу, юрак касалликларига диагноз қўйишни осонлаштиради.

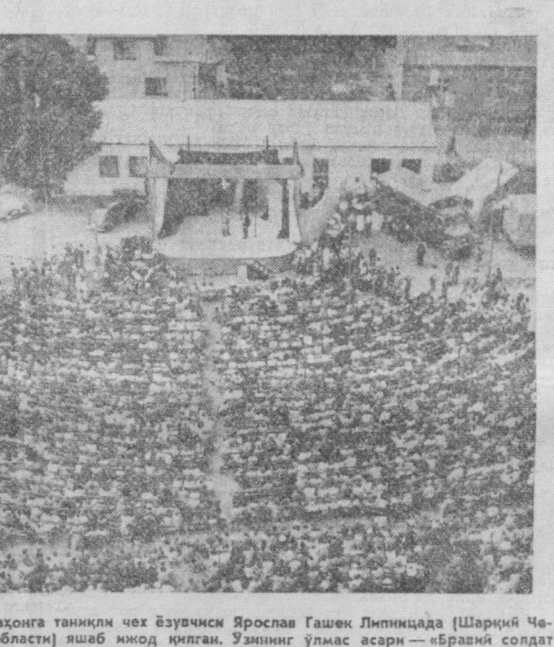

Жаҳонга таниқли чех ёзувчиси Ярослав Гашек Липницада (Шарқий Чехия области) яшаб ижод қилган. Ўзининг ўлмас асари — «Бравий солдат Швейк»ни ҳам шу ерда ёзган. Шунинг хотираси учун бу ерда ҳар йили юмор ва сатира фестивали уюштирилади.

Суратда: Липницада фестивал вақти.

ЧТК — ТАСС фотоси.

УНИ КАСБИ УЛУҒЛАДИ

Танишинг, ҳамшаҳарларингиз

Худди порох бочкасини эслатувчи ўлкада катта воқеалар рўй бериши олдидан — 1916 йилда туғилганди у.

Тақдир унга кулиб боқди. Революция қуёши ўлкада машъалдай порлади.

У энди ҳоҳлаган касб эгаси бўлиши мумкин. Тенгдошларидан кимдир ишчи ва педагог, кимдир олим ва инженер бўлди.

Лекин у бошқа соҳани танлади. Революция самарасини — кишиларнинг осойишталиги ва фаровон ҳаётининг қўриқчиси бўлиб етишди.

Ҳа, Ватан шундай фидокорларга эҳтиёж сезарди. Кейинчалик бир неча бор у касбини тўғри танлаганлигига чуқур ишонч ҳосил қилди.

1941 йил 22 июнь! Ёз фаслининг бу машъум кунида у 25 баҳорни кўрган офицер эди. У фронтга йўл олди.

Вокзаллар, вокзаллар... Улар одамларга лиқ тўлган. Бу ерларда ҳарбий форма кийган кенаги инженер, педагог ва олимни ҳам кўриш мумкин.

Бу ерларда ягона фарзандини фронтга жўнатаётган отани ҳам, севгилисини оқ йўл тилаб узатаётган маъюс чеҳрали қизни ҳам учратиш мумкин эди. Кимдир йиғларди. Кимнингдир изтиробли сўзлари қалбларни тирнарди.

Шунда у ўз касбидан фахрланди. Ахир энди унинг ўз билимини, ўз кучини намойиш этиши, Улуғ революция ишини ҳимоя қилиши учун вақт келган эди-да!

Йиртқич душман билан олишувлар. Қонли жанглар. Ёндирилган қишлоқлар. Ҳаробага айланган шаҳарлар. Қуролдош дўстларидан жудолик. Ниҳоят ғалаба! Бари-бари ҳозиргача кўз ўнгидан кетмайди.

...Жанубий— Ғарбий ва 1-Белоруссия фронтларидаги у хизмат қилган ўқчилар дивизиясининг шижоати 3-Украина фронтидаги ҳаёт-мамот учун, Ватан учун даҳшатли жанглар. Одер дарёсини кечиб ўтишдаги жасорат.

У сеҳрли эртаклар, инсон қудратини, унинг фазилатларини мадҳ этувчи ака-ука Гримлар, буюк гуманист Гёте, Гейне, Шиллер ва Эрнст Тельман ватани Германия тупроғида.

У иттифоқчи қўшинларнинг Эльба дарёси ёнидаги тарихий учрашувида қатнашди. Гўзал Калифорниянинг гуллар водийсидан, Чикагонинг ишчи кварталларидан келган америкалик, Диккенс, Бернард Шоу ва Роберт Стивенслар ўлкасидан шинель кийган англиялик солдатларнинг биродарлик даврасида бўлди.

У ғалаба тонгини Берлин госпиталларидан бирида кутиб олди. Шу ерда ўзига олий мукофот —Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилганлигини эшитди. Шунда у кулишини ҳам, йиғлашини ҳам билмасди. Кўпинча хурсандлигидан кўзига ёш оларди.

Шундан кейин у Нюренберг шаҳрида бўлди. Қадимий ва кўҳна немис шаҳри — Нюренберг 30-йилларда қутурган денгиздек эди. Кўчаларда ғоз қомат штурмчилар, Гиммлернинг рўдапо форма кийган СС чилари, Штрассернинг мўйлаби сабза урган ғаламис «гитлерюнгенд»чилари санқиган эди.

Худди шу ерда, 1934 йил сентябрь ойларида бақироқ Гитлер «учинчи рейх тарихи минг йиллардир!» дея айюҳаннос солган эди.

Аммо энди шаҳар сокин, хароба. Қачонлардир томоғини қириб бақирганлар қани?

Улар мана, айбланувчилар курсисида. Халқаро трибунал қаршисида қалтираб турибдилар.

У Нюренберг процессидан ғоят кучли таассуротлар билан қайтди. Бу ерда у «миллий социализм» маддоҳларининг разил башарасини кўрди.

Мана, у ҳозир 50 ёшга тўлди. Ёшлигидан меҳр қўйган касбини давом эттиряпти. Ватан мудофааси учун ёшларни ҳарбий ҳаётга йўллаяпти. Уларни Улуғ революция бешиги бўлган Советлар юртининг посбонлари бўлишга тайёрлаяпти.

Эллик йил! Киши умрининг энг гўзал, энг бетакрор йилларини гавдалантирган ярим аср!

Ҳа, Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Октябрь район ҳарбий комиссари, полковник Ботир Бобоевнинг мазмундор ҳаёт йўли ана шундай. Халқимиз Совет давлатининг 50 йиллигини нишонлашга тараддуд кўраётган кунларда, биз Ватан ҳимоясида сергак туриб, Улуғ Октябрь келтирган бахт-саодатни қўриқлашдек фахрли ишга бутун умрини бахш этган ва этаётган кишиларни шарафлаймиз.

Ҳамдам СОДИҚОВ.

ГАПНИНГ ПЎСТ КАЛЛАСИ

ЧЕХОСЛОВАК ЮМОРИ

— Шуниси ёмонки, — дея гап бошлади Карол,— одамлар бизда ҳалол ишламайди.. Шунинг учун иш натижаси ҳам кўнгилдагидек эмас. Сен нима дейсан, нега биз, аниқроқ айтганда, бизнинг бюромиз тайёр лойиҳаларни кечиктириб юборади? Чунки иш вақтида одамлар шамоллаб юришади. билдингми сабаби нимада! Мен унинг фикрига қўшилиб бош силкидим. Чунки у тўғри гапираётган эди.

— Ҳа, — давом эттирди Карол,— одамлар дангаса бўлиб қолишган. Ўзинг ўйла, ҳамма кафе, ҳамма ресторанлар эртадан кечгача бўш турмайди. У ердаги одамларнинг ҳаммаси бирорта идора ёки муассасада ишлайди... Ғарбда бундай бўлмас эди. Шахсий мулкчи одам бунга йўл қўймайди. Кафеда меҳнат унумдорлигининг имконияти йўқ. Мен сенга айтсам.

Мен унинг фикрига қўшилиб бош силкидим. Чунки у тўғри гапираётган эди.

— Ҳа, — дея ўз фикрини давом эттирди Карол,— кафеда меҳнат унумдорлиги ошмайди... Масалан, Красовскийни олайлик. У лойиҳани топшириш муддати яқинлашаётганлигини яхши билади. Иши ошиб-тошиб ётипти. У нима қиляпти? Биринчидан, ишга кечикиб келади. Кейин телефон қоқиб кечқурун биров билан учрашишни маслаҳат қилади. Ундан: Верка, Данка, Ганка деган гапдан бошқа сўз эшитмайсан... Кейин у катализатор варақасини тўлдиради — демак, яна бир соат вақт муассаса зиёнига ўтади. Кейин у ноҳушта қилиш учун «бир минутга» буфетга киради. Сўнгра унинг ёнига дўстларидан бирортаси келади... Соат учгача шундай бўлади. Идорага фойда, коллектив учун ишлаш, жамият учун ишлаш нулга тенг бўлади. Гапнинг пўст калласини айтганда!

Мен унинг фикрига қўшилиб бош силкидим. Чунки у тўғри гапираётган эди.

— Мана шунинг учун ҳам натижа нулга тенг бўлади, — ғазабланди Карол, — ёки Главачкованн олайлик. У тирноғини ялтиратиш, магазинма-магазин юриб, иш вақтини бекорга ўтказишдан бошқа нарсани билмайди. Эрталаб соат еттидан учгача жавраганижавраган... Тўғрисини айтганда ҳеч ким ўз имкониятига яраша ишламайди. Мана гап қаерда!

Мен унинг фикрига қўшилиб бош силкидим. Чунки у тўғри гапираётган эди.

— Ўҳҳў! — бирданига соатига қараб қалтираб кетди Карол.— Иккидан чорак ўтибди... Официант, ҳақингизни олинг! Олтита арақ, икки крушка пиво, сигарет... Табелга бориб қайд қилиб қўяйлик, иш вақти тугади.

Мен унинг фикрига қўшилиб бош силкидим. Чунки у тўғри гапираётган эди.

Тибор КОРБЕЛЛ.

Фридрих Карл Кауль

ЭЙХМАН ИШИ

Юзма-юз сўроқнинг охирги куни — 1961 йил 19 июль куни бош прокурор «Венгрия савдоси» масаласига тўхталади. У Эйхмандан бу проектга қандай қараганлигини сўрайди. Эйхман мазкур пландан у қадар хурсанд бўлмаганлигини айтади, шунингдек гарчанд Еёль Брандт чет элга маслаҳат учун кетган бўлса-да, яҳудийларни сургун қилиш давом этганлигини тасдиқлайди.

Бошқа саволларга Эйхман, мен Венгрияда ҳам фақат буйруқларни бажардим, деган жавоб билан чекланади.

Бош прокурор Совет Иттифоқига ҳужум бошланишидан олдин махсус зарбдор группалар тузилганлигини, уларнинг раҳбарлари ўз олдида турган вазифани олдиндан билиб олганлигини айтади. У Эйхманнинг бу масалага қандай алоқада бўлганлигини сўраганда айбланувчи ҳайрон қолгандай, елкасини қисиб қўяди. У норозилик билдирган каби наушникларни қулоғидан олади.

«Нима, наушникка бирон нарса бўлдими?» деб сўрайди раис.

«Овоз жуда қаттиқ эшитиляпти», дейди Эйхман ва яна наушникларни қулоғига тутади. Ҳужжатлар кўрсатилганидан кейин у ўзининг ғазабини яширолмай қолади. Ниҳоят ғазабдан титраб-қақшаб шундай дейди: «Бўлди, мен бошқа ҳеч қандай саволга жавоб бермайман. Негаки бу ҳужжатларни қалбаки деб ҳисоблайман».

«Сиз саволларга жавоб беришга мажбурсиз, дейди раис, ҳозирча Сизни жавоб беришдан озод қиламан».

1961 йил 20 июль куни бош прокурор юзма-юз сўроқни тугаллар экан, Аушвиц лагеридаги аҳвол ҳақида сўрайди. Айбномада таъкидланишича, Эйхман лагердаги аҳволдан яхши хабардор эди.

«Сиз Аушвицда бўлганмисиз? Венгриядан ўша ерга — Гёсснинг ихтиёрига юборилаётган яҳудийлар ортилган поездда Сиз ҳам бормидингиз? «Бош прокурор ўша кунги мажлисни шундай савол билан очди.

Эйхман чиндан ҳам Аушвицга борганлигини, аммо аҳвол қай даражада бўлганлигини эслай олмаслигини айтади.

«Сиз бу ерга кўплаб одамлар сургун қилинажагини билар эдингиз. Лагернинг ҳажми билан қизиқмадингизми?»

«Бу нотўғри. Мен Аушвицга транспорт масалалари юзасидан борганман. Бу ҳақда олдин ҳам гапирдимку».

Ҳатто юзма-юз сўроқнинг охирги куни ҳам Эйхман бийронлигини қўймас эди. Кўриниб турибдики, у қайси саволга қайси ҳужжат билан жавоб бериши кераклигини, қайси масалада ютиб чиқиши мумкинлигини яхши билган. Бу соҳада у ўз ҳимоячисининг йўлидан борди. Қай масалада айбига иқрор бўлмасин, ҳаммасида ўзини масъулиятсиз шахс қилиб кўрсатди.

Мюнхенда чиқадиган «Дейче Вохе» газетаси 1961 йил 26 июль сонида бош прокурор билан Эйхман ўртасида бўлиб ўтган савол-жавоблар ҳақида ёзган мақоласига «Эйхман юзма-юз сўроқ қилинганидан сўнгги ажабланишлар» деб сарлавҳа қўйди.

«Ҳамма сабрсизлик билан кутган воқеа — юзма-юз сўроқ кишиларни ажаблантиряпти, холос. Ўзининг айбловчи нутқида яҳудийларни таъқиб этишга олиб келган миллатчи-социалистларнинг тарихий тараққиётига ажойиб характеристика берган прокурор Хауснер кейинчалик ўз вазифасини уддалай олмаган одам қиёфасига тушиб қолди. Унда тажрибали юристларга хос бўлган хусусият — хотиржамлик ва объективлик етишмаяпти.

Шунинг учун ҳам Хауснернинг юзма-юз сўроқ давомида ўзининг профессионал камчиликларини нотиқлик маҳорати билан яширишга уринганлигига ажабланмаса ҳам бўлади. Бу тактика муваффақиятсиз чиқиши аниқ эди. Негаки Эйхман билан унинг ҳимоячиси гувоҳлик далилларини олдиндан белгилаб қўйишган эди. Бунинг устига юзма-юз сўроқ давомида ҳар бир жумла яҳудий тилидан немис тилига таржима қилиниб турди. Айбланувчи бу вақтдан фойдаланиб, бош прокурорнинг дафъатан берган саволларига жавоб топишга улгура олди.

Бош прокурорнинг янада чуқурроқ муваффақиятсизлиги албатта Хауснернинг шахсига ҳам боғлиқ эмас. Бу Иерусалим процессининг ички зиддиятларидан келиб чиқадиган гап.

Яҳудий халқининг бошига тушган фожиани анализ қилар экан, суд бунинг учун имконият яратиб берган бутун бир жамиятнинг маккорлигини, қабиҳлигини фош этиши керак эди. Суд бундай хулосалар чиқармади. У Эйхманнинг гуноҳи катта эканлигини айтиб қўя қолди. Ваҳоланки, ҳозирги кунда Эйхманнинг ҳамтовоқлари давлат ва жамоат ишларида катта амалларни эгаллаб ўтиришибди. Бу билан яҳудийлар масаласини «ялписига ҳал этиш» деган гапни яна кўтариб чиқишга тайёр эканлигини яширмаяпти. Эйхманни юзма-юз сўроқ қилишда Хауснер йўл қўйган хато шундаки, у айбланувчининг айбини бўйнига қўйиш билан қизиқди-ю, бундай айбларни вужудга келтиришга сабаб бўлган умумий манзарани тасвирлаб беролмади. Эйхманнинг ҳамтовоқларини фош этолмади... у (бош прокурор)* ва унинг ҳукумати кўз олдида турган тарихий вазифани бажара олмади. Бу тарихий вазифа Адольф Эйхман устидан ўлим ҳукми чиқаришдангина иборат эмас эди».

Федератив республиканинг шарҳловчиси барон Фон Прейшен ўзининг Иерусалимга берган интервьюсида шундай дейди:

«Чиндан ҳам Бонндагилар Эйхман процесси Исроил билан Федератив республика ўртасидаги яхши алоқаларга путур етказиши мумкин, деб ташвишга тушган эдилар. Лекин бахтимизга, бу ташвиш асоссиз бўлиб чиқди...»

Юзма-юз сўроқ тугаши биланоқ ҳимоячи икки соат мобайнида Эйхманни қайта сўроқ қилди. Адвокат Серватиус яна Эйхманнинг амали масаласидаги саволга тўхталиб ўтди. Айбланувчи яна ўзининг кичик одам эканлигини таъкидлади. У фақатгина референт вазифасини бажарар ва буйруқларни амалга оширар эди. Бу соҳада у бир ўзи ҳеч қачон қатъий қарор чиқармаган.

Маслаҳатчи Раве ўз саволларини немис тилида сўради. У Эйхманнинг шахсий ташаббуси ҳақида сўрар экан, айбланувчи яна яҳудийлар масаласида ўз бошлиги Мюллерга ҳеч қандай таклифлар айтмаганлигини, Мюллер ҳам унинг фикри билан қизиқмаганлигини айтади. Шундан сўнг Эйхман 1939 йилдаёқ нацистларнинг яҳудийларни қириш ҳақидаги мўлжалидан ўзининг хабардор бўлганлигини рад этади. Бунга қўшимча равишда у 1939 йил сентябрь ойида Берлинда бўлмаганлигини ҳам қўшиб қўяди. Бунга жавобан Раве унинг бу далиллари нотўғри эканлигини таъкидлайди.

Доктор Халеви хотиржам, ишонч тўла оҳангда савол берар эди.

«Сиз жаҳонга ўзингизнинг фаолиятингиз ҳақида ҳақиқатни айтиб бериш имконияти туғилганидан хурсанд бўлдингизми?»

* Автор изоҳи.

(ДАВОМИ. Боши газетанинг 8 — 30 октябрь ва 1 — 22 ноябрь сонларида).

(Давоми бор).

«ҚУВНОҚ АВТОБУС»НИНГ ЮЗИНЧИ РЕЙСИ

Польша меҳнаткашларининг оммабоп музика-эстрада радио эшиттириши ҳисобланган «Қувноқ автобус» ўзининг юзинчи рейсини тугаллади. У ташкил топган кунидан буён ўтган саккиз йил ичида халқ Польшасининг автомобиллар қатнайдиган йўлларида 160.000 километрни босиб ўтди ва ҳар ойда мамлакатнинг у ёки бу районидаги маданият уйларида томошалар қўйиб берди. Ҳозирдаёқ унинг 200 соатлик программаси эфир тўлқинларида эшиттирилди. Қишлоқ жойларида эса «Қувноқ автобус»нинг премьераларини 230.000 киши томоша қилди.

Хўш, «Қувноқ автобус» нега бунчалик оммабоп?

Менимча «Қувноқ автобус»нинг Польша Халқ Республикасида ғоят кенг оммалашганига сабаб музика-эстрада эшиттиришларининг ниҳоят даражада ўзига хос оригинал бўлиши, халқ тили, ҳазил ва мақолларнинг радио эшиттиришларига дадил киритилишидадир. Булар тингловчиларга ҳам, томошабинларга ҳам жуда ёқиб қолган.

Программалар қандай тузилади? Даставвал белгиланган жойга Польша радиосининг журналистлари — репортёрлари боради. Улар шу райоңнинг барча характерли нарсаларини — таклиф қилишга ёки кулишга, мақташ ёки танқид қилишга арзийдиган томонларини қидириб топадилар. Сўнгра уларнинг шу ҳисоботлари асосида музика-эстрадасининг конкрет ва жонли программаси тузилади.

Польша радиосининг биринчи программаси бўйича «Қувноқ автобус» эшиттирилаётган куни миллионларча меҳнаткашлар радиоприёмниклар ёнида ўтирадилар ва конферансье Винцент Казимерчакнинг ўткир ҳазилларини эшитиб маза қилиб куладилар, Януш Казимерчак бошқарувидаги ва подзлик атоқли артистларнинг халқ капеллаларини завқ билан тинглайдилар. «Қувноқ автобус»нинг прописка қилинган жойи ҳам халқ Польшасининг йирик тўқимачилик маркази бўлган шу Лодзь шаҳридир. Улар шу ердан туриб мамлакатнинг узоқдаги районларига томон рейсга чиқадилар.

Виктор КУЗНЕЦОВ,
ТАСС мухбири.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК КОМБИНАТИ

Залужи шаҳридаги Чехословакия — Совет дўстлиги номли химия комбинатининг иқтисодий масалалар бўйича директори Мирослав Орлик ва инженер Зденек Копелент бизни: «Заводни кўздан кечириш учун қанча вақтингиз бор?» деган савол билан кутиб олишди. Биз бемаҳал келдик шекилли, деб ўйлаб «икки соатча» дедик. «Бу озлик қилади» деди М. Орлик афсусланиб.

Биз кабинет деразаси ёнига келдик. Бу ердан завод кафтдагидек кўриниб туради.

— Уч квадрат километр келадиган бу майдонда 48 ишлаб чиқариш объекти ва қурилма жойлаштирилган, — деб тушунтирди ўртоқ Орлик, — комбинатда 12 минг киши ишлайди. Комбинатнинг иши билан наридан-бери танишиш учун ҳам камида тўрт соат вақт керак.

Кейинчалик биз комбинат ҳақида саккиз соат гапирса ҳам адо бўлмаслигига ишондик.

Залужининг Крушний тоғи этакларига қурилган бу химия комбинатининг тарихи Чехословакиядаги бошқа ўнлаб корхоналар каби юзлаб йилларни ўз ичига олмаса ҳам анча бой ва ибратлидир. Заводни уруш йилларида немислар қурган эди. Аниқроғи завод ўн минглаб руслар, поляклар, французлар, яҳудийлар, белоруслар, чехлар, украинлар, бельгияликларнинг эрксиз меҳнати билан қурилди. Завод урушаётган гитлерчи қўшинларнинг сув ости кемаларини авиация бензини ва ёнилғи билан таъминлаб туриш мақсадида Мост шаҳридан 5 километр узоқликдаги кул ранг тошкўмир ҳавзасининг марказида қурилди. Лекин у фашистларга кўп хизмат қилмади. 1945 йилнинг 8 майида Совет Армияси завод жойлашган районни озод қилди ва 1946 йилнинг 27 июлида Совет Иттифоқи ҳарбий товон сифатида ўзига қарашли бўлган бу заводни Чехословакия халқига текинга берди.

— Буюк рус халқининг дўстлиги ва олижаноблиги ана шунда яққол кўринди, — деди ўртоқ Орлик, — агар ўша вақтда завод мамлакатнинг ёнилғи материалларига бўлган эҳтиёжининг 96 процентини қоплаб турганини ҳисобга олсак Совет Иттифоқининг бу қарори Чехословакия халқига кўрсатган катта беқиёс ёрдам бўлди. Шундан бери комбинат коллективи 27 июлни Чехословакия — Совет дўстлигининг катта байрами сифатида нишонлаб келмоқда.

Ишчилар Англия ва Америка авиациясининг бомбардимонларидан зарарланган комбинатни ғайрат билан тикладилар, бензин ва бошқа химия маҳсулотларини мумкин қадар кўпроқ ишлаб чиқариш учун ҳаракат қилдилар. Бироқ бу оддий меҳнат кунлари аслида сиёсий курашдан иборат эди. Заводнинг ҳаёт-мамотини ички реакциядан сақлаб қолиш лозим эди. Реакция фойдалироқ бўлишини баҳона қилиб, нефтни ғарб мамлакатларидан сотиб олишни қаттиқ туриб талаб қилди ва заводнинг кераксизлигини исбот қилиш учун уринди. Реакциянинг мақсади равшан эди: улар республикани иқтисодий жиҳатдан капиталистик давлатларга тобе қилиб қўймоқчи, сўнгра экономика орқали сиёсатга таъсир кўрсатмоқчи эдилар. Чехословакия Коммунистик партияси 1948 йилда бўлиб ўтган февраль революцион воқеалари натижасида реакция устидан узил-кесил ғалаба қозонди.

Залужидаги Чехословакия — Совет дўстлиги номидаги комбинат тез ривожланди — мамлакатга зарур бўлган химия маҳсулотларини ишлаб чиқариш учун кул ранг тошкўмирдан комплекс химиявий фойдаланиш иши йўлга қўйилди. Ҳали яқин вақтгача заводда фақат тошкўмиргина қайта ишланарди. Ҳозир хомашёнинг тўртдан уч қисмини совет нефти ташкил этади. Бу нефть «Дружба» нефть қуври орқали узоқ Заволжск чўллари оша оқиб келади. Нефтни қайта ишлаш заводнинг ривожланиши учун кенг имкониятлар яратиб бермоқда. Шу билан бирга у корхона раҳбарлари ва коллективдан заводни замонавийлаштириш, янги технологияни ўзлаштириш, янги ишлаб чиқариш объектларини қуриш бўйича катта ишлар олиб боришни талаб қилди ва қиляпти.

— Техника ҳужжатларини расмийлаштириш, янги технологияни ишлаб чиқариш ва амалда қўлланиш, нефтни қайта ишлаш асбоб-ускуналарининг қисмларини келтириш ва ишга солиб юборишда ҳам рус дўстларимиз бизга ёрдамга келди, — деди Мирослав Орлик.

Залужидаги комбинат Чехословакия Социалистик Республикасидаги йирик химия корхонасидир. Нефть ва тошкўмирдан бу ерда 80 хил химия маҳсулотлари тайёрланади. Бунда ишлаб чиқариш ҳажми 1946 йилдагига нисбатан 12 баравар ўсди ва мамлакат химиявий ишлаб чиқариши умумий ҳажмининг 13,2 процентини ташкил этади. Завод ўз маҳсулотларини Европа, Осиё ва Америкадаги 24 мамлакатга экспорт қилмоқда.

Ижодий меҳнат корхонага катта муваффақиятлар келтиряпти. Бу ерда ишчи ва инженер-техник ходимларнинг малакасини оширишнинг пухта ўйланган системаси ишлаб чиқилган. Илғор иш методларини қўлланишга жиддий аҳамият берилади. Заводда кенг қулоч ёйдирилган социалистик мусобақа, социалистик меҳнат бригадалари ҳамда новаторлик ва рационализаторлик ҳаракатлари муҳим роль ўйнамоқда. Ишдаги катта муваффақиятлари учун завод коллективи бир неча марта давлат мукофотларига сазовор бўлди. 1954 йилдан буён бу корхонага узлуксиз равишда «Намунали экспорт молларини етказиб берувчи завод» унвони бериб келиняпти.

Завод шу йилнинг 1 январидан бошлаб раҳбарлик ва планлаштиришнинг янгича системасига ўтиб ишлай бошлади. Янги системага ўтиш учун пухта тайёргарлик кўрилиши туфайли йилнинг биринчи ярмида ишлаб чиқаришда яхши натижаларга эришилди. Ишчиларнинг иш ҳақи анча оширилди.

Завод кенгаймоқда, эскириб қолган асбоб-ускуналар янгилари билан алмаштирилмоқда. 1970 йилга бориб фақат нефтни қайта ишлаб чиқаришга ўтиш мўлжалланяпти. Бу ерда корхона меҳнаткашларининг фаровонлигини оширишга қаратилган катта режалар бор. Завод меҳнаткашлари бу муҳим соҳада эришилган ҳозирги муваффақиятлар билан ҳам фахрлана оладилар. Иш ҳақини ошириш, турар-жой бинолари қурилишини кенгайтириш, янги маданий-маиший ва социал муассасаларни қуриш кўзда тутиляпти.

— Бизнинг ҳозирги ютуқларимиз ҳам, планларимиз ҳам, — деди ўртоқ Орлик, — Чехословакия — Совет мамлакатлари қардошларча ҳамкорлигининг яққол далилидир.

Татьяна МЕРТИНОВА,
ТАСС мухбири.

ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ. Сонла провинциясидаги Ен Чау майда миллат районн аҳолиси медицина кўригидан ўтказилмоқда.

ВИА — ТАСС фотоси.

СЕНЕГАЛ. Дакар шаҳри ўзининг гулзор, дарахтларга безанган сокин, яшил кўчалари, оқ уйлари ва ҳамиша гавжум майдонлари билан дилрабо.

Суратда: Сенегал пойтахтининг марказидаги Понти кўчасида.

С. КУЛИК фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

«ЭНГ МАШҲУР КУРОРТНИ ҚИДИРЯПМИЗ»

Адриатика денгизи соҳилларида Югославия курортларининг зумрад кўринишлари, ўнлаб километрга чўзилган пляжлари, қуёшли кунларининг кўплиги, кекса ўтмишининг қизиқарли маданий-тарихий ёдгорликлари дам олувчилар ва туристларни тобора кўпроқ жалб этмоқда. Туристик мавсумнинг баъзи якунлари тўпланса бу йил Адриатика курортларида бир миллиондан кўпроқ киши дам олди.

Бундан уч йил илгари Югославия туристик агентлиги энг яхши хизмат қилиш бўйича Адриатика курортлари ўртасида конкурс ўтказишга қарор қилган эди. Конкурсни «Дам олувчилар ўртасида энг машҳур бўлган курортни қидиряпмиз» деб атадилар. Шунингдек, югославиялик ва чет эллик дам олувчилар ва туристлар ўртасида овқатлар, турар-жой, маданий тадбирлар, пляжларнинг жиҳозланишидан мамнунмисиз, бу ерга яна келишни истайсизми ва бошқа шу каби саволлар ёзилган анкеталар тарқатишга қарор қилинди. Энг кўп очко олган курорт конкурс ғолиби деб ҳисобланадиган бўлди.

Бу йил конкурсга 60 курорт қатнашди. Савол-жавоб икки ой давом этди. Анкета 30 минг кишига тарқатилган эди.

Очколар сони ҳисоблаб чиқилганда Адриатика денгизидаги кўп сонли ороллардан бири бўлган Раб оролидаги курорт биринчи ўринни эгаллагани маълум бўлди. Раб курорти бу конкурсда иккинчи марта ғолиб чиқди.

ТАСС мухбири Раб скупчинасининг раиси Звонко Гушчичуга мурожаат қилиб, муваффақиятларининг «сир»ларини гапириб беришни илтимос қилди.

— Бунинг ҳеч қандай сири йўқ, — деди З. Гушчичу, — биз аҳолига яхши хизмат қилишга жуда катта эътибор беряпмиз. Езги мавсумга қишдаёқ тайёргарлик кўра бошлаймиз. Хизмат қилувчи ходимларнинг малакасини ошириш семинарлари ва чет тилларни ўрганиш курсларини ташкил қиламиз. Оролда овқатлантириш ходимлари тайёрлайдиган мактаб бор. Бизда қўполлик қилиш фавқулодда ҳодиса ҳисобланади. Биз шубҳасиз пляжларни жиҳозлаш, озодалик ўрнатиш ҳақида ҳам жон куйдирамиз.

— Анкета, — деб сўзида давом этди, З. Гушчичу, — ишимизнинг ойнаси бўлиб қолди. Бизнинг ишдаги ютуқларимизнигина эмас, балки айрим камчиликларимизни ҳам кўрсатиб беришди. Анкетанинг конкрет фойдали томони ҳам ана шунда. У камчиликларни аниқлаб олиш ва уларни имконияти борича йўқотишда ёрдам бермоқда.

Юрий РОДИОНОВ,
ТАСС мухбири.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

24 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.10 — Португалия ёзувчиси Жуан Перейа. «Ленин номли бола», 18.30 — Концерт, 19.20 — Татар куйлари, 20.00 — «Октябрь» радиостанцияси (рус.), 20.30 — Концерт (қурувчилар учун), 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.00 — Қардош социалистик мамлакатларда, 22.10 — Чолғу куйлари, 22.40 — «Звезда Востока» журнали саҳифаларида (рус.), 23.20 — Куйлар.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — Рус куйлари, 19.30 — Адабий эшиттириш, 20.10 — Халқ қўшиқлари, 20.50 — «Меҳнат совғалари» (рус.), 21.00 — Тожик халқ куйлари, 21.30 — Филиппинки ва «Чеянда» вокал ансамбллари концерти.

Телевидение

24 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.20 — **Яшил тимсоҳим, Мушук-сичқон** (болалар учун), 18.40 — **Халқ контроли амалда**, 19.00 — **Майдондаги магазин** (бадиий фильмнинг 2-серияси).

20.00 — **Эртаги кун программаси.**

Ўзбек тилида: 20.05 — **Мўъжизалар оламига саёҳат** (мактаб ўқувчилари учун), 20.45 — **Телевизион янгиликлар**, 21.00 — **Уйингиз чиройли бўлсин**, 21.20 — **Озиқ-овқат, ем, сувни радиоактив заҳарланишдан сақлаш** (суҳбат ва кинофильм), 21.40 — Ўзбекистон санъат усталари. **Карим Зокиров**, 22.40 — **Кино янгиликлари.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Оталар изидан** (ҳужжатли фильм), 18.20 — **Қозоқ композиторлари асарлари**, 18.50 — **Табиат янгилик яратади** (ҳужжатли фильм).

Рус тилида: 19.10 — **Ажойибот билан учрашув** (телеспектакль).

20.20 дан — **Москва кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — **Франческа да Ремини, Болеро ва балетлардан парчалар.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — **Сарвқомат дилбарим.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Йиртқич ҳайвонларни ўргатувчи **Иван Рубан**, ўзбек **цирк коллективи** ва **қизиқчилар группаси.**

Кинотеатрларда

24 НОЯБРДА

Уруш ва тинчлик (2-серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 5 ярим, 7 ярим ва 9-15 минутда).

Розмари исмли қиз — «ЎЗБЕКИСТОН», «МИР», «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «ДРУЖБА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (кечқурун), «МОСКВА» (кеч соат 6, 8 ва 9-40 минутда), НАВОИЙ номли (кеч 10 да).

Авлодлар садоси — СОБИР РАҲИМОВ номли (кечқурун).

Эшик тутқичли комедия — «СПУТНИК» (кеч соат 7 да).

Улар 18 да эди — «ЮЛДУЗ» (кеч соат 7 ва 9 да).

Дадил қадам — НАВОИЙ номли (кеч соат 7 да ўзбек тилида).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

24 ноябрда

Ўзбекистон ССР ва Туркманистон ССР халқ артисти

Комилжон Отаниёзов

раҳбарлиги ва иштирокида

ХОРАЗМ АНСАМБЛИНИНГ

КОНЦЕРТИ

Концертда: **Олмахон Ҳайитова, Гулчеҳра Исмоилова, Шариф Султонов, Исмоил Бойжонов, Ражаб Исмоилов, Отаназар Абдалниёзов, Раҳима Рихсиева, Дилбар Тоҳирова, Жуманиёз Бобоев, Жуманиёз Бойжонов, Ҳамида Отабоева, Равшаной Шайхуддинова** ва ўзбек халқ чолғу ансамбли қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан ва район кассаларида соат 12 дан сотилади.

ҲУРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАР!

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ва «ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» газеталарига 1967 йил учун обуна давом этмоқда. «Союзпечать» конторалари ва алоқа бўлимларида бу газеталарга обуна чекланмаган миқдорда қабул қилинади. *Обуна баҳоси бир йилга 6 сўм.*

ОБУНА БЎЛИШНИ УНУТМАДИНГИЗМИ?

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Киров кўчаси, 22-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор В3-02-49 дан В3-02-58 гача. Қўшимча телефонлар: секретариат ва иллюстрация бўлими — 5-62; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари бўлими — 3-66; саноат, қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлими — 3-66; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 7-83; фан, олий ўқув юртлари ва мактаблар бўлими — 7-83; физкультура ва спорт бўлими — 3-79; Ахборот бўлими — 3-78; (шаҳар телефони В3.65-57); хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 3-79; эълонлар бўлими — 5-07 (шаҳар телефони — В38142).

24 НОЯБРЬ, 1966 Й. Р. 14466. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Напр. Г. 2907.